Akbaba

— Açgözlü herif, ağzının suları akıyor, değil mi?.. Evde olsa, eti yakmışsın diye kıyameti koparırdın!

GENE DEV ÇEKİLİŞ

GENE 7 MİLYON

60 Apartman Dairesi - 5 adet 100.000 lira - 10 adet 50.000 lira - 50 adet 10.000 lira - 100 adet 5.000 lira - 500 adet 1.000 lira - ayrıca 15 000 adet 100 lira.

TÜRKiYE

BANKASI

paranızın... istikbalinizin emniyetidir

(Yeni Ajans: 3297—156)

Akbaba

Yıl: 43 Cilt: 9 Sayı: 31 ● Başyazarı: Yusuf Ziya ORTAÇ ● 28 Temmuz 1965

Komünizm ile savaş!

BİR gün, Nâzım Hikmet, Türk şiirinde bir nağra patlattı:

Bana bak,
Hey avanak!

Türk şiirinde böyle ses işitmemiştik hiç. Sokak bile böyle konuşmazdı eskiden. Divan edebiyatımızda kimse kimseye göz ucuyla olsun bakmamıştır. Bizim şiirimizde «Süzme çeşmin gelmesin müjgân müjgân üstüne» diye sevgiliye yalvarılırdı!

Yüzyıllar boyunca, eski şiirimizin bahçelerinde yalnız «nesim-i nev bahar» esmiş, yalnız «güller» açmış ve yalnız «bülbüller» ötmüştür.

İlham perisi, o kokulardan mısralar, o seslerden kafiyeler dokutmuştu şairlerimize...

Ne kadar nazik, ne kadar utangaç, ne kadar terbiyeli edebiyatımız vardı bizim. Şair sevgilisine: «Bana bak, hey avanak!» diye değil «Bir nigâh et ne olur halime ey gonce dehen» diye niyaz ederdi. Onun sevgilisi yemez, içmez, aksırmaz, esnemez, bütün tiksinç şeylerden uzak, süzme bir varlık, bir masal güzeli idi. Onun sevgilisi terlemezdi bile. Şeyh Galib'e bakınız ne diyor:

Kat kat düşüp ol peri hicaba,
Gark oldu gülâb-ı ıstıraba!

Anladınız, değil mi?.. Sevgili denen o peri, utancından ıstırabın gül sularına batmış... Yani?.. Hanım kız terlemiş!

İşte Nâzım Hikmet'in iki talihinden biri doğuştan büyük şair oluşu, biri de böylesine saray terbiyesi görmüş bir sanat ortamında ilk apaş nağrasını atışıdır!

Bu nağradan ihtiyar ürktü, genç bayıldı, ben bile sarhoş oldum doğrusu...

Türkiyede sol akım, asıl bu kabadayı sesle başlamıştır.

Bu sesin çeşitli çekicilikleri vardı: Vezni, bir mürekkep pıhtısı gibi silkip atmıştı kalemin ucundan... Duygu, düşünce, ne aruzun çelik korsesi içinde boğulacaktı, ne hecenin parmakları arasında... Bağırabilecekti, gülebilecekti, sövebilecekti yeni kuşak!

Her insan ömrünün bir çağında şairdir. Nâzım'ın getirdiği hür çığlığı, şairlik çağında olanların çoğu, pek çoğu sevdi, benimsedi...

Sol, bizde şiirle, hikâye ile, romanla, çizgi ile başladı ve politika ile devam ediyor. Fikir mi?.. O nerede var ki, solda da olsun?..

Ama şiir, yalnız ses değildir, sözdür de... Onun sesini alan kalemler, duyguların da paylaştılar: Nâzım, yağlı bir ipe bakarak kıllı ensesini kaşıdı ise, bir başkası kırmızı mendilini salladı kalkan trenden!

Haklı, haksız, yerilmeğe başlandı eski... Haklı, haksız öğülmeye başlandı yeni... Genç, ömrü yeni olan insandır. Sanatta da yeniden yana olacaktı elbet.

Millî Eğitim Bakanlığının edebiyat antolojilerinde bile dünün eleniverdiğini gördük...

Birbirini tutan, birbirini seven, birbirine sokulan insanlar, aynı hevesin ipliğinden örülmüş ağlarla duygu dünyamızı sardı.

Köy enstitülerinden yetişen yazarlar kuşağı, edebiyatımıza köyü getirdiler: Yaşanmış acıları, yaşanmış yoksullukları ile... O edebiyatımız ki, tanıdığı en uzak köy Erenköy'dü!

Fikir ve sanat dünyamız, şimdi solun yönetimi altındadır: Şiiri ile, hikâyesi ile, romanı ile, fıkrası ile, tiyatrosu ile, sineması ile, karikatürü ile... Gece kulüplerinde yanık halk türküleri ile salon sosyalistlerini coşturan ses yıldızları bile var solun!

Aydınlar partisi olmak iddiasını — sözde bile olsa — kimseye vermek istemiyen C.H.P., büyük liderinin ağzı ile:

— Ortanın solundayız, diyor!

— Yerimizi başkalarına kaptırmayız, diyor!

Adalet Partisi, bu akımın önünde açılmış bir hendikaptı elbet. Eğer son büyük kongresinde, genel başkanlığa gericiliğin sembolü tanıtılan Doktor Saadettin Bilgiç seçilseydi, onu aşırı sağcılıkla, turancılıkla, kafatascılıkla suçlıyarak, kolaydı bu engeli aşmak... Ama beklenmedik bir önsezi ile, delegeler çoğunluğu Süleyman Demirel'i vazife başına getirince hesaplar karıştı, plânlar altüst oldu. Onu gericilikle, onu turancılıkla, onu kafatascılıkla suçlıyamazdılar.

Hem halkçıları, hem solcuları hırçınlaştıran bu seçim karşısında: «Düşmanımın düşmanı benim dostumdur» deyip iki cephe birbirine yaklaştı ve ortak çalışma başladı.

Ortada, millî duyguları kanatan bir Kıbrıs yarası vardı. Değil bugün, değil on yıl, değil yirmi yıl, değil otuz yıl önce, Türkiye Cumhuriyeti kuruluşundan bu yana, biz, devlet olarak, onu, onun kaderini düşünmemiştik. Hergün azalan Türklük, hergün çoğalan Rumluk karşısında ilgilenmemiştik. Yarın bu adada millî varlığımız, Yunan millî varlığının beşte birine düşerse ada elden gider dememiştik. Cumhuriyet hükûmetlerinin jeo-politik haritasında böyle bir ada yoktu!

İşte, İnönü hükûmetinin sahiden başarısız tutumu, bu çoktan kaybolmuş adayı kurtaramayınca, millî duygular kamçılanacak ve kendi yıllanmış suçlarımız, üstümüzden kızıl bir kâbusun gölgesini kovan dostumuz, müttefikimiz, paradan silâha, silâhtan buğdaya kadar yardımcımız Amerika'ya yüklenecekti!

Solun düzenlediği bu suçlamaya, kim derdi ki, saçının tek telini değirmende ağartmamış İsmet Paşa bile katılacak ve:

— Yeni bir dünya kurulur, Türkiye de bu dünyada lâyık olduğu yeri alır, diyecektir...

Türkiyede, tarihimizi bilen tek aydın yoktur ki, İnönü'nün hayâl ettiği bu yeni dünyayı düşününce kafatası çatlamasın!

Sol akım bu iki konuyu birden işledi: Amerika'yı ve yarının iktidar adayı Süleyman Demirel'in Amerika dostluğunu...

Bu çaba iledir ki, yeni genel başkanın adı, Berbat Süleyman'ı şöhretine şükrettirecek bir ağız ve kalem saldırısı ile Morison Süleyman oldu!

Şimdi Kıbrıs, şimdi Morison, şimdi Mobil, şimdi Shell, şimdi gazoz, Amerika kokan ne varsa solun elinde seçim silâhıdır... Sol mu kimin silâhı dediniz?.. O da bütün silâhları ile C.H.P. nin silâhı!

Son günlerde, bu akıma karşı bir akımın, kafası ile, kalbi ile ve yumruğu ile savaşa girdiğini görüyoruz: Komünizmle mücadele derneği...

Sayın Cumhurbaşkanının bile kendi isteği ile bir kapısından girip, İnönü'nün isteği ile öbür kapısından çıktığı bu derneğin coşkun delikanlılarına hemen haber vereyim ki, bu savaş yumrukla kazanılmaz. Ancak duygu ve düşünce ringinde üstün dövüşülerek kazanılır.

Solun Nâzım Hikmet çapında şairi var. Onu, Kızılderili bir yamyam gibi vatandaş gönlünden kovacak şairlerin olacak...

Solun, Kemal Tahir, Yaşar Kemal, Fakir Baykurt değerinde romancıları var. Onları aşan romancıların olacak...

Solun, Çetin Altan, İlhan Selçuk gücünde yazarları var. Solun, Ali Ulvi, Turhan Selçuk hızında karikatüristleri var. O renkli şöhretleri, hergün kalemlerinin ucu ile söndürüveren yazarların olacak... O çizgi çizgi hicivleri, birer zekâ kahkahası ile hafızalarda gülünçleştirecek çizerlerin olacak...

Solun, Aziz Nesin üstünlüğünde mizahçısı var. Onu, gölgesi altında karartan mizahçıların olacak...

Solun, Milliyet'i var, Cumhuriyet'i var, Akşam'ı var... Solun sanat dergileri var, politika dergileri var, aktüalite dergileri var...

Komünizme karşı savaşanların kaç gazetesi, kaç dergisi, kaç kalem ve fırça savaşçısı var, söyler misiniz bana?

Duvarlarda, komünizmle mücadele derneğinin afişlerini görüyorum. Kendileri söylesinler lûtfen: Beğeniyorlar mı bu afişleri?

Geliniz beraber bakalım şunlara: Gırtlağı sıkılmış, kan kusan bir iskelet...

Önce iskeletin gırtlağı sıkılmaz. Bu, insanlığın kanını emen bir vampir, bir canavar olmalıydı... Derisi yüzülmüş, eti çürümüş bir kadavranın gırtlağını, daha doğrusu gırtlak kemiğini sıkmanın ne lüzumu var?

Hele etleri dökülmüş bir kadavranın kan kusması...

Manzara sadece gülünç ve iğrenç! Oysa ki, manzara çekici olmalıdır, düşündürücü olmalıdır, inandırıcı olmalıdır.

Sonra, her kaburga kemiğinde bir yazı... Böyle afiş olmaz. Afiş makale değildir. Yolcular, bunun önünde duracak, dürbünlerini çıkaracak, aman şunun her kemiğinde neler yazıyor diye araştıracak, öyle mi?..

Oysa ki, dikkati en çok iki, üç kelime ile avlamak kolaydır.

Daha sonra, resim bir çocuk karalaması.. Kâğıt iskelete uygun sararmış bir kefen.. Baskı, elli yılın gerisinde kalmış bir taş baskısı...

Oysa ki, kullandıkları kırmızı ve siyah, bir sanatçı fırçasında bütün İstanbul'un gözünü ve gönlünü çekmeye yeter iki canlı renktir.

Komünizmle savaş derneği, düşünceyle ön plâna, duyguyla ön plâna, sevgiyle ön plâna geçmezse, taşla, sopayla, tekmeyle hiç geçemez.

Demindenberi sol, sol, sol diyorum. Bu sol, hürriyetler ötesi soldur. Yoksa, muhafazakâr partinin bile sollaştığı İngiliz solu değil... Çin solu, Asya solu, Afrika solu!

Gençler!.. Karşınızdakilere yumruklarınızı sıkacağınıza, gönüllerinizi açın.

Üstünde boğuştuğunuz yorgan hepimizindir!

Yusuf Ziya ORTAÇ

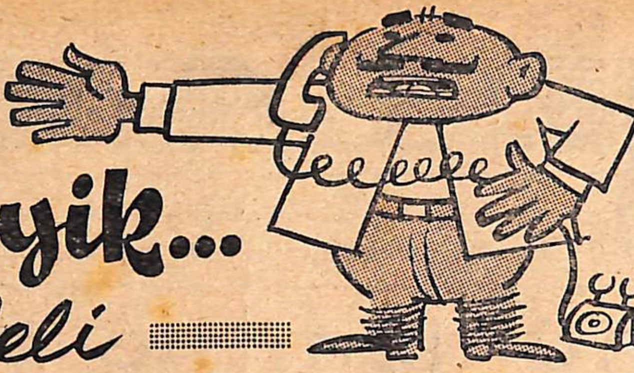
Şehrimizdeki çukurları doldurmak için Belediye 80 milyon lira ayırdı. — Gazeteler —

— Önce bizim çukurları!.. Önce bizim çukurları!..

Prensipten Vazgeçmeyik...

Adnan Veli

— Alôoo... Bâyan Hanım.. Şehirlerarası bâyan!.. Angarayı bizim telifona bağladın mı?.. Genel Başgan Mifetlişi Nazmi bey orda mıymış?.. Haaa, vir bana.. Bizim telifonun ucuna bağla Nazmi beyi.. Alô.. Ağnıyamıyom. Nazmi Bey sen misin?.. Alô.. Bay Nazmi Bey!.. Haaa, evet, buyurun.. Nazmi Beyfendi!.. Bendeniz Samandıra İlçe Başganı Apturaman gulunuz..

— Haaa, Abdurrahman, nasılsın bakalım?.. Çoluk çocuk iyiler mi?..

— Çocuk çocuğun hepisi yaz nevâziline dutuldular beyim. Neyse, onun bi emniyeti yok şincik. Esas mesele başga, beyim..

— Nedir derdin?.. Söyle bakalım..

— Alô.. Beyim.. Derdimi sizden gayrısı ağnıyamaz.. Hani bana bi sehavetlik itmiye söz virmiştiniz..

— Ne sehavetliği Abdurrahman?..

— Aman beyim, hatırlamayonuz mu?..

— Yooo, aklımdan çıkmış olacak..

— Beyim, duyduğuma nazaran teşrini evvel ayının 10 ekiminde seçim varımış..

— Ne varmış?..

— Seçim varımış beyim, seçim..

— Haa, evet var.. Ne olacak?..

— Ne olacak diyerekten nasıl sorarsın beyim?.. Zatınız geçen sefer dimediniz mi ki, bi dahaki seçime seni meppus adaylığına nazmet goycem dididiğinizi nasıl da unuttunuz?..

— Evet, hatırlıyorum.. Öyle bir şeyler söylemiştim ama, daha dur bakalım, ortada fol yok, yumurta yok..

— Yumurtanın bulunmaması, İstanbul tekmil yumurtayı çektiği için bu taraflarda pek bulunmayor..

— Hayır, onu demek istemedim. Yani partimizin hazırlıkları henüz tekemmül etmedi.

— Beyim, partimizin hazırlıkları temekkül ettiği zaman, biz de hep açıkta galıyoruz. Geçen sefer de öyle olmadı mıydı?..

— İyi ama Abdurrahman, daha adayların tesbit edilmesine, dünya kadar vakit var.

— Beyim, dünyasına boş vir bu işlerin.. Biz bu taraflarda, yoklamaydı, incelemeydi, merkez guruluydu, yüzde yirmilerdi deyinceyedek, bi de bakıyoruz ki seçim bitmiş. İki sefer böyle oldu. Artı bu sefer gatiyen kimseyi diynemem. Partimizin adayı olmayıncak, garşı tarafa geçmiye yemin ittim. Esas onlar da beni çığırıp İlçe Başganlığını teklif ittiler. Tektif ittiler emme, vatanseverliğimin fazlalığından o tarafa geçemiyom ben. Bi de Çopur Ali'ye çok gızıyom da ondan geçmiyorum. Emme, artı bu sefer gatiyen bekliyemem. Hem Çopur Ali, o yana geçer isem, bin lira peşin viriyor, sonra da beni altı yüz lira aylığınan orman kesim bölgesine müşafir yapcek.. Hani, bizim vatanseverliğimiz ziyadedir emme, ayda altıyüz lira da az para değel, meppus oluncayedek..

— Canım Abdurrahman, insan beş yüz lira, bin lira için prensip değiştirir mi hiç?..

— Beyim, ben prensip deniştirmeyorum ki, parti deniştiriyorum. Bu işin prensibi gene yerinde durcek..

— Olur mu öyle şey?.. Parti değişince, prensip de değişmiş olur.

— Yok beyim, senin yağnışın var.. Ben gaç tene meppus bilirim ki, o partiden çıkıp öbürüne giriyor, ordan çıkıp başkasına giriyor. Partilerin ara yerinde fır dönüyor. Onlar parti denişTirirken, prensiplerini de denişTirmeyorlar ki.. Prensip, olduğu yerde galıyor..

— İyi ama, insan 500 lira için, 1000 lira için parti değiştirir mi?..

— Canım beyim, benim 1000 dimemle, 1000 olmaz ya.. Bakarsın 1500 olur, 2000 olur.. Gayrı ne koparırsak..

— Bak Abdurrahman.. Bu senin söylediğin şey, katiyen doğru değil.. Hiç beğenmedim yani.. Biz bu seçimlerde Samandıra ilçesine çok güveniyorduk. Teşkilâtın başında, senin gibi iyi niyet sahibi, yurdunu seven, seçimde canla başla çalışan bir arkadaşımız var diye yüreğimiz rahattı. Şimdi kalkıp parti değiştirmekten bahsediyorsun.. Hiç doğru bulmadım bunu..

— Bay Nazmi bey!.. Beyim... Ben bu işleri gendi aklımdan uydurmuyom ki.. Biz, şinciyedek hep böyle gördük, böyle alıştık. Hattâ sizin için bilem, böyle bi tevatür var. Günahı bunu söyliyenin boynuna..

— Hayır hayır.. Öyle şeyler dinlemek istemem ben.. Eğer konuşacaksan, doğru dürüst konuş. Derdin ne ise, onu anlat..

— Lâfıma gücenme beyim.. Esas senin için bi şey dididğim yok.. Emme sen, bundan üç ay öncesi bana söz virmedin miydi?.. Bu seferki seçimde seni aday namzeti gösterik dimedin miydi?..

— Yooo, öyle bir şey hatırlamıyorum..

— Nasıl hatırlamazsın beyim?.. Falan mebus bizim gasabaya gelip de nutuk virceği zaman, sen bana Angara'dan telifon çekip de, bu adamı orlarda gonuşturmamak için, falan mebus nutuk virirken davul çaldırıp da teneke vurdutmıya adam dutmak için, çekirge ile mücadele tahsisatından 200 lira yollayıp da, herüfü burdan gaçırtmadık mıydı?.. Ne çabuk da unutuyon?..

— Eeee, ne olmuş?..

— Duuur, daha bitmedi.. Ondan sonracığıma böyük çınarın dibinde, söylediğim fazíletli nutku duyuncek, bana Angara'dan afferim telifonu çekmedin miydi?..

— Hangi nutku?..

— Hani beyim, bi nutuk söyleyip de Osman Bölükbaşıyı mâfettimidi..

— Hatırlamıyorum o nutku..

— Canım, şey dimemiş miydim hani?.. «Argadaşlar!.. Bu Osman Bölükbaşı'ya Tırt adını dakmışlar.. Tırt dimek, yaniya bi insan bi gabahat yapıncek, hani bunu gizlicene ve gaçamak bi surette yaparsa tırt dirler adına.. Emme Bölükbaşı gibi oluncek, ve böyük lâflar gonuşuncek bunun adına zaaaaarrrt dirler argadaşlar...» İşte ben böyle gonuşuncek, siz de benim bu faziletli nutkumu Angara'dan haber alıp da afferim telifonu çekmediniz miydi?.. Ondan sonracığıma şey partisinin Muhtarı Bahattin'le tavla oynıyan Malmüdürünü Harput'a sürdütüp de, «Malmüdürüne çok yazık oldu» diyen Kel Tahir'i de candırma karakoluna çekip 150 tene aşırı sol sopası attırıncek siz beyimden bravo mettubu gelmemiş miydi? Sayın beyim.. Bizim size ittiğimiz insaniyetliğin sayısını saymıya, iki adam yetmez vallaha..

— Canım, ben de senin iyiliklerini inkâr etmiyorum ki..

— İtmiyosan, ne deyi beni aday yazdırmıyon?..

— Abdurrahman!.. Senin aday olabilmen için, yoklamayı kazanman lâzım..

— Beyim, boşvir o yoklamalara.. Yoklama, yapılmasına yapılır da, esas Angara ne isterse, o olur.. Onun için sen, elini viçtanına goy, durumuma dair gararını vir.

— Dur bakalım, belki de senin için Millî Artık sisteminden bir şey yaparız..

— Artık martık istemem ben.. Has meppus olcem.. Artık meppus oluncek adamınan alay iderler bu taraflarda..

— Peki, ne yapalım?..

— Ya beni, partimizin adayı yazdıtırsın.. Ya da..

— Eee, ya da?..

— Prensibi yerinde galmak şartıyınan, partimi denişTirirım..

— Yapma Abdurrahman.. Sen bize lâzımsın.. Sen vatansaver bir insansın..

— Beyim, vatansever dimek, para hesabından anlamaz dimek değel ya..

— Tabii anlar.. Ama her şeyden önce, memleket..

— Peki beyim, ona bi şey dididiğimiz yok.. Emme, arnavudun lâfını bilmen mi sen?..

— Hangi lâfını?..

— Cehenneme gider misin, dimişler de, maaş gaç dimiş..

— Canım, arnavudun lâfıyla memleket idare olur mu?..

— Şinciye gader nasıl olmuş?..

— Şimdiye kadar arnavudun lâfıyla mı idare olmuş?

— Vallaha, billâha hep arnavudun lâfıyla idare olmuş.. Bize gelince mi olmuyor?..

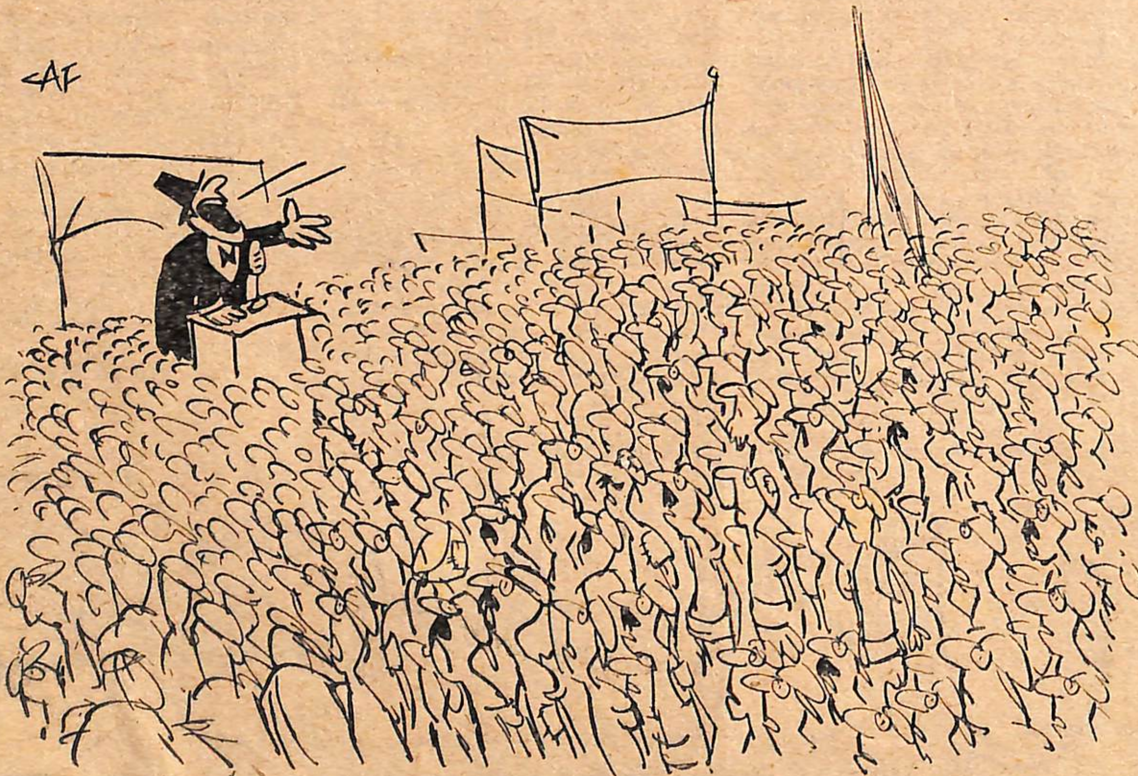
— Bak Abdurrahman.. Böyle meseleler telefonda konuşulmaz. Sen kalk, Ankara'ya gel.. Belki burada senin için bir şeyler yaparız..

— Allah senden razı olsun beyim.. Allah seni başımızdan eksik itmesin.. Türk milleti durdukça, sen de dur beyim.. Yanınız ki, bizim meseleyi çabuk hallet.. Yüreğimdeki bu millî mücadele ruhunu sakın zayıflatma.. Ellerinden yüzbin sefer öperim benim yüksek beyim...

Abdurrahman telefonu kapadıktan sonra, Milletvekili seçilmiş kadar gururlanarak, Kepekçi Niyazi'nin dükkânına doğru yürüdü...

Adnan VELİ

Köylüye durmadan toprak vadediliyor... — Gazeteler —

— Toprağınız bol olsuuunn!..

ULUS'TA BİR KARİKATÜR

NASIL C.H.P. Atatürk'ün partisi ise, Ulus da Atatürk'ün gazetesidir. Onun sağlığında kuruldu, onun emrinde çalıştı, Recep Peker gibi devrimlerin bir dev adamı, Siirt Mebusu Mahmut gibi bir Mustafa Kemal inanmışı ve Falih Rıfkı Atay gibi som Atatürkçü bir kalem, yıllarca onun başında bulundular.

Her zaman toplumlara ışık tutan gazete oldu Ulus: Devrimlerin bayrağını daima en önde taşıyan odur.

Yeni görevini daha kolay sanmayınız: Halk Partisi ister iktidarda olsun, ister muhalefette, demokrasinin sözcülük şerefi onun olacaktır. Memleketin kaderini, C.H.P. elinde tutarken basın nasıl konuşmalıdır, çoğunluk bir başka partiye geçince muhalefet nasıl konuşacaktır, bu iki yönlü edebiyatı ondan öğreneceğiz. Olgunluğun, hoş görürlüğün, ağır başlılığın ve mantık gücünün örneklerini vatandaşlara o verecek, meslekdaşlarına o gösterecek.

Sizlerin bu satırları okuduğunuz günün iki hafta gerisinde kalmış bir sayısında, Ratip Tahir dostumuzun gördüğünüz karikatürü çıktı.

Ratip Tahir dostumuz dedik.. Beş yıllık, on yıllık dostluk değil bu, tam Akbaba ile yaşıt, kırküç yıllık bir dostumuzdur o: Fırça elinde, lâcivert ceketli, altın düğmeli, ışıl ışıl bir bahriye mektebi talebesiydi henüz...

Sahiden yaman bir sanatkârdır Ratip Tahir Burak. Demokrat Parti iktidarının en gözde şöhretlerini ilk çizen onun kalemidir. Menderes'in dudak köşesine o üçgen gülüşü Ratip'in fırçası koydu. Tevfik İleri, fiskeyi vurunca «Tınnn» diye ses verecek sanılan kocaman alnı ile onundu. Hele Halil Özyörük onun kalemi ile ne şaheser bir ördekle kurbağa karması olmuştu!

— Ben!
— Beenn!!....
— Beeennn!!!...
— Hayır, ben çalacağım!!!!..

Kim derdi ki o güzel zekâ böyle bir çirkin karikatür çizecek ve sayfalarına bizim de birkaç damla göz nurumuz düşmüş Ulus böyle bir karikatürü baş köşesine koyacak?..

Karşı partilerin seviyesizliğinden yakınan, karşı partilerin kaba iftirasından yaka silken temel partimiz C.H.P.'nin seviyesi bu mudur?

Hani delişmen kız:

— Düğün değil, bayram değil, eniştem beni niye öptü, demiş.

Biz de hayretteyiz: Düğün değil, bayram değil, bu davul ne davulu?..

Nükte, bütün çirkinliği ile altındaki son sözde toplanıyor: Hayır, ben çalacağım!!!!..

Sanki «çalacağım»ın çıplak mânasını okurlar anlayamazlarmış gibi, zarif dostumuz kelimenin sonuna — bir değil, iki değil, üç değil — tam dört tane de nida işareti koymuş... Eskiden bunun bir adı da «taaccüp işareti» idi... Yani sonuna takıldığı yazıyı okuyunca şaşacaksınız!..

Pekiy, şaştık!

Ama biraz düşünürseniz, bu Demirel'den, Ekrem Alican'dan, Osman Bölükbaşı'dan, Ahmet Oğuz'dan çok sayın İnönü'ye karşı işlenmiş bir haksızlıktır.

Demek, 1946 dan bugüne dek, yirmi yıl bunca mihnetten sonra, koca İsmet Paşa, Türkiye'de çok partili bir demokrasi değil, çok çeteli bir demokrasi kurdurabildi... Bravo!

Bereket, C.H.P.'nin karşısında, bu kaba iftiraya karşılık verecek zekâ mâfiş!

Yoksa Ulus gazetesini elinde tutan iki kişi, karikatüre bakarak konuşabilirlerdi:

— Bunların arasında bütün partiler var da Halk Partisi neye yok?

— Eee, o yirmibeş yıl çaldı.. Yetmez mi?

Elbet çok kaba olurdu, elbet çok ayıp olurdu ve elbet çok yalan olurdu. Ama ne demiş ünlü Acem şairi:

Her yaralı feryâd eder!

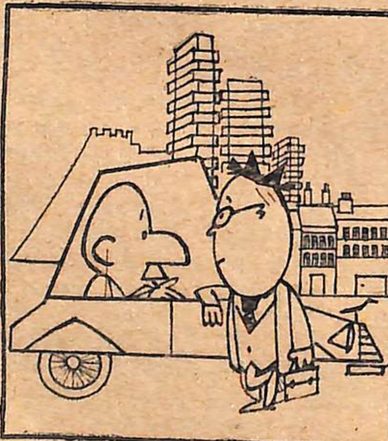
Böyle bir karikatür, başka bir fırçadan, başka bir gazetede çıkacaktı ve onu Akbaba'nın yerine Ulus ayıplıyacaktı.

İşte o gün, demokrasiye yaklaşmanın sevincini duyacaktık hepimiz!

Daha çok mu uzaktayız acaba?

AKBABA

BAY RUFAİ — Çizen: TONGUÇ

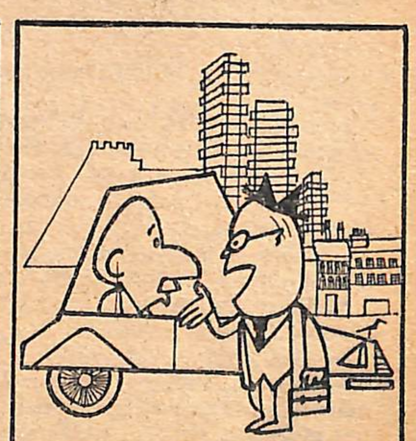
İsmet Paşa — Akşehire gidip Nasreddin Hoca'nın türbesini ziyaret ettim Bay Rufai, merhum Hoca büyük adamdı..

— Biliyorsun kar helvası yaptı beğenmedi..

— Göle maya çaldı tutturamadı..

B. R. — Zamanında kadrini bilememişler paşam. Bu zamanlarda yaşasa büyük devlet adamı olurdu!

BİZİM YOKUŞ

İkdam Gazetesinde

Ali Naci Karacan'la tesadüflerin dostluğu vardı aramızda. Çevresindeki insanlardan değildim onun. En uzun konuşmamız, 1917 de olmuştu galiba: Modadaki evinde, ona, henüz basılmamış, henüz sahneye konmamış manzum piyesimi, Binnaz'ı okumuştum. Tanıdığım çok tatlı, çok keyifli az insandan biriydi Karacan...

Bir gün, Akbabamdaki odamda çalışırken, gözlerinde zekâ, dudaklarında saadet, giriverdi içeri...

Günlük bir gazete çıkaracaktı Ali Naci: Akşamdaki Falih Rıfkı, Necmettin Sadak, Kâzım Şinasi ortaklığından ayrılmıştı, hissesini satarak... İkdam'ı ve İkdam matbaasının ikinci, üçüncü katlarını, rotatifini kiralamıştı. Nasıl coşuyor, nasıl kanatlanıyordu anlatırken:

— Göreceksin Yusuf, diyordu, Türkiyede ilk Avrupalı gazeteyi çıkaracağım!

Ahmet Haşim hergün bir fıkra yazacaktı İkdam'a... Celâl Nuri «Az-Öz» başlığı altında günün büyük olaylarını küçük makaleler içinde inceliyecekti. Doktor Fahrettin Kerim, hergün kısa bir sağlık öğüdü verecekti halka. Nizamettin Nazif, tarihî bir roman hazırlamıştı onun için... Şimdi:

— Sen de yazacaksın, diyordu Naci, hergün bir fıkra... Biraz mizâh, biraz şaka dili ile... Bu yazılar Akbaba için ayrı bir reklâm olur, inan bana!

Düşünmeme bile izin vermiyordu. İlân edecekti hepimizi birden... Boynumu büktüm.

Ertesi sabah, odama henüz girmiştim ki Ahmet Haşim göründü kahkahalar atarak:

— Müjdeyi aldık, diyordu... Ama söz yetmez... Sen Ali Naci'yi tanır mısın?

Tanırım, ya da tanımam dememe vakit bırakmadan o cevap veriyordu:

— Hayır beyefendi, tanımazsınız!

Haşim, birisini zem edeceği zaman kibarlaşır, nazikleşir, karşısındakine «Beyefendi» derdi. Anlaşmayı, ilk yazısını yazmadan bozacaktı.

— Herşeyi önceden konuşacağız beyefendi... Mutabık mıyız?

Şüpheyle gözlerimin içine bakıyordu. Başımı salladım:

— Mutabıkız Haşimciğim...

— Öyle ise, lûtfen muhterem makamınızdan kalkınız... Beraber gideceğiz şimdi... Belki zatıâlilerinin yüzleri tutmaz. Onun için lûtfen müsaade buyuracaksınız, ikimiz adına bendeniz konuşacağım patronumuzla!

Naci, İkdam yurdundaki odasında ne kadar sevinçli karşıladı bizi. Kâğıt gelmişti Avrupadan, başlık harfleri ısmarlamıştı çeşit çeşit, İhap Hulûsi'ye birinci sayfanın sağ-sol köşeleri için sahiden güzel motifler yaptırmıştı...

Ama Haşim'in kahkahaları bile öfkeliydi nedense.. Bir kavga çıkarıp verdiği sözden caymak istiyordu. Sebebini sonradan anladım bunun: Hergün, gazetenin birinci sayfasında okuyucu karşısına çıkmaktan korkuyordu. O zengin kalem, o zengin kafa böylesine çocuktu işte!

Ahmet Haşim

Ali Naci gibi son derece uyanık, insan mizacını gayet iyi bilen bir zekâ düşer mi böyle oyuna?.. Gülüyor, herşeyi, acı şakalarını bile tatlıya alıyordu Piyale şairinin...

Bir ara, sesi, yüzü, bakışları büsbütün ciddileşen Haşim:

— Beyefendi, dedi beni göstererek, bu adamın işi var... Lûtfen müsaade buyursanız da, gazetenize yazı yazacaksak şayet, şartlarımızı konuşsak!

Ali Naci, son derece terbiyeli, gülümsiyerek kollarını açtı:

— Emret üstâdım...

— Bize ne vereceksiniz ayda?..

— Gazete sizin Haşimciğim... Ne isterseniz!

O, patronun bir rakam söylemesini, onun üstünde kavgalı bir pazarlık istiyordu. Yarı şaşkın, önüne baktı, yüzüme baktı:

— Aydaaa, dedi, yüzellişer lira vereceksiniz bizlere...

— Başüstüne Haşimciğim!

— Sonraaa... Haftada bir gün tatilimiz olacak.. Yazmıyacağız...

— Başüstüne Haşimciğim!

— Bitmediii... Tediyât her ayın birinci günü yapılacak...

— Başüstüne Haşimciğim!

— Bizlere, öyle paçavra paralar vermiyeceksiniz. Tertemiz, bankadan alınmış, bâkir paralar olacak...

— Başüstüne Haşimciğim!

— Öyle uşağa bahşiş verir gibi değil, bir zarf içinde takdim edeceksiniz. Teşekkürlerinizle beraber...

— Elbet Haşimciğim!

Artık yüzü gülüyordu Haşim'in:

— Son şaaart, dedi... Parayı şaşkaloz Ali değil, zatıâliniz getirip vereceksiniz!

Üstadın «Şaşkaloz Ali» dediği, Ali Naci'nin, Akşam Gazetesinden aktardığı şaşı muhasebecisiydi. Artık birikmiş kahkahalarını tutamıyan Ali Naci, buna da «Başüstüne Haşimciğim» dedi.

Merdivenleri inerken, bütün öfkesi dağılmış gülüyordu:

— Heriften kurtuluş yok beyefendi.. Yazacağız!

İkdam çıkmaya başladı. Sahiden güzel, sahiden zengin çıkmaya başladı. Telâştaydı Bizim Yokuş...

Haşim «Bize Göre» başlığı altında biribirinden renkli, biribirinden ışıklı fıkralar yazıyordu hergün. Bunları yine o isim altında bir kitap yaptı sonra... Benim yazılarımın başlığı «Perde Kurdum»du. Bizim kuşaktan olanlar bilirler, Karagöz: «Perde kurdum, şem'â yaktım, gösterem zıllü hayâl» der... Ben de köşemde kurduğum perdede olayların gölgelerini, hayâllerini gösterecektim.

Hergün üç arkadaş, akşama doğru İkdam'da buluşuyorduk: Haşim, Naci, ben... Arasıra, Fahrettin Kerim, Celâl Nuri, Ali Naci'nin Fenerbahçe'li dostu Zeki Rıza da uğrarlardı matbaaya...

İlk işimiz birbirimize sormaktı:

— Yazdın mı fıkranı?

Bazı, havamızı bulamıyor, yazamıyorduk yazımızı. O zaman, başlıyordu Ali Naci bizi methetmeye: Nasıl beğeniyorlarmış.. Nasıl okuyorlarmış.. Nasıl bizim yazımız olmıyan bir sayı, ona eline almak isteği bile vermiyormuş...

Halil Nihat Boztepe

Süleyman Nazif

Öyle keyifleniyor, öyle şevke geliyorduk ki, hemen yan odaya geçiyor, yarım saat içinde fıkramızı tamamlıyorduk.

Maaşlar, Haşim'in bütün şartları yerine getirilerek ödeniyordu: Ayın birinci günü, zarf içinde, tertemiz, el değmemiş, gün görmemiş paralar.. Ali Naci'nin tatlı şakaları, mübalâğalı teşekkürleri ile...

Her yazısından, mutlaka bir hâdise çıkacağını sanıyordu Haşim. Akşam, gülerek, sevinerek verdiği fıkrasını ertesi sabah gazetede okuyunca ödü kopuyordu!

Bu korku, bu kuruntu içinde, istemediği şeyler birer birer geldi başına:

Önce, bilmem niçin, pek nazik, pek çelebi bir İstanbul efendisi olan Burhan Felek'e çattı. Ama ağır çattı, kaba çattı: «Kısa ceketli, dar pantalonlu, kart züppe» diye... Ne mi oldu? Tarziye verdi zavallı Haşim'cik!

Eğer çektiği korkuyu bilse, kendi kendisine verdiği bu cezayı yeter bulur, tarziye istemezdi Felek dostum!

İkincisi, korkunç bir imajla, o tatlı, o sıcak halk komiği Karagöz'ü, lülesinden buzlar sarkan bir çeşme musluğuna çevirdiğini anlatarak Burhan Cahit'i yerdi. Karşılıklı, pek ağır sövüştüler.

Üçüncüsü, Peyami Safa ile hiç yoktan çıkan kavgadır: Fransız şairi Jean Cocteau üstüne.

Daha ilk yazısının üstüne şu başlığı atmıştı Peyami: «Ya Seydi!»

Bu tek kelime Haşim'i çıldırtmıya yetti. O da, kaleminin bütün zehri ile Peyami'ye çullanmış, onu: «Damalı ceket giydirilmiş tatlı su frenklerinin köpeklerine» benzetmişti!

Bir gece, benim de bulunduğum Atatürk'ün sofrasında bile konuşulmuştu bu kavga... Ham-

dullah Suphi Tanrıöver vardı, Ahmet Ağaoğlu vardı, hattâ Ali Naci de vardı!

Sinirleri son derece bozulmuştu Haşim'in. Bir gün, ayrılmıya kararlı:

— Ben Avrupaya gideceğim beyefendi, dedi.

Ali Naci hemen sezmişti ayrılmak istediğini. Onu hiç beklemediği bir cevapla teslim alıverdi:

— Elbet Haşimciğim, dedi. Çok yoruldun... Yalnız bir şartım var: Bu seyahati, İkdam'ın bir şükranı olarak kabul edeceksin... Pasaport,yol masrafı, otel, her şey gazeteden!

Bir anda gevşemiş, bir anda yüzünde silâh çatmış çizgiler kayboluvermişti...

Odada ikimiz yalnız kalınca:

— Hâce, dedi, bu Ali Naci öldükten sonra da bize yazı yazdıracak!

Ne kadar güzel, ne kadar pırıltılı seyahat mektupları yazmıştır Avrupadan... Bugün de tazeliğinden hiçbir şey kaybetmemiş, o sonbahar çiçekleri kadar keskin renkli yazılar, İkdam'ın katlandığı cömert fedakârlığı ödemişti elbet...

Yukarıda, Haşim'in dilinden bir söz kullandım: «Hâce..» Yani «Hoca...» Bu rütbeyi onun dilinden nasıl aldığımı anlatayım:

Divânyolunda bir meyhane açılmıştı. Ama ne meyhane!.. Galiba eski ve güngörmüş bir hariciyecimizdi sahibi... Nasıl kibar, nasıl sevimli bir dekor içinde meyhaneyi meyhaneden uzaklaştırmıştı, anlatılamaz. Akşamları, gelenler sayılıydı: Abdülhak Hâmit, Süleyman Nazif, Yahyâ Kemâl, Halil Nihat, Fuat Köprülü, Hamamîzade İhsan, Enis Behiç, Orhan Seyfi, ben... Galiba bir, iki kere de Haşim.

Ahmet Haşim'in bulunduğu bir akşam Süleyman Nazif, Bakî'yi överken, Süleymân-ı Kanûnî'ye yazdığı mersiyeden parçalar okuyordu:

An ol günü ki âhır olup nev bahar-ı ömr
Devrân elinden erse gerek câm-ı iyşe senk

Son mısra, bir başka beyitindi. Büyük bir hürmetle:

— Üstâdım, galiba hatırınızda yanlış kalmış... Diye düzeltecek oldum. Vay, vay, vay... Aman efendim ne hiddet!

Sustum. Bir durgunluk çöktü herkese... Ama, yarım saat geçti geçmedi aradan, yüzündeki öfkeli dalgınlık birden aydınlandı Süleyman Nazif üstâdın. Tatlı bir gülüşle:

— Hakkınız varmış, dedi... Demindenberi içimden mersiyeyi tekrarlıyordum:

Berk-i hazâna dönse gerek rûy-u lâle renk!

Olacak... Değil mi?..

Hafifçe başımı sallıyarak önüme baktım. O, neşesi yerinde, beyti tekrarlıyarak kadehini kaldırdı:

— Tebrik ederim!

Hiç de tebrik edilecek şey değildi bu. Edebî zevki divan şiiri ile beslenmiş gençlerdik. Benimkisi, üzerinden daha az zaman geçtiği için, bir hâfıza tazeliği idi ancak!

İşte Haşim, o akşamdan sonra bana hep «Hâce» diye seslenir olmuştu.

Kim derdi ki, aradan elli yıl geçmeden, bir beyti üstüne titrediğimiz koca Bakî, artık Hüvelbakî olacak?

Benim için bu, Süleymaniye camiinin, yıkılması kadar acıdır!

Yusuf Ziya ORTAÇ

Ankara şoförler kongresinde delegeler sıcaktan gömleklerini, atletlerini çıkardılar. — Gazeteler —

— Reis bey, şu ışıkları söndürür müsünüz?.. Ben pantalonu, filân da çıkaracağım!..

Vazgeçiş...

Aramaktan vazgeçtim ben gönül adamı'nı,
Kalbime batırmasın iğnesini, elverir...
Onlar ki, sokuldular, güle-oynaya bir bir,
— Yüzlerinde parıltı, avuçlarında zehir —
Sırça saraylarımın taşladılar camını,
Aramaktan vazgeçtim ben gönül adamı'nı...

* * *

Etrafımı kuşatan dostların en cömerdi,
Bende bir şey bulursa sevinirdi, severdi...
Bir de paylaşırlardı rahatça cümle derdi,
Ödetmeyen çıkmadı bir kuru selâmımı,
Aramaktan vazgeçtim ben gönül adamı'nı...

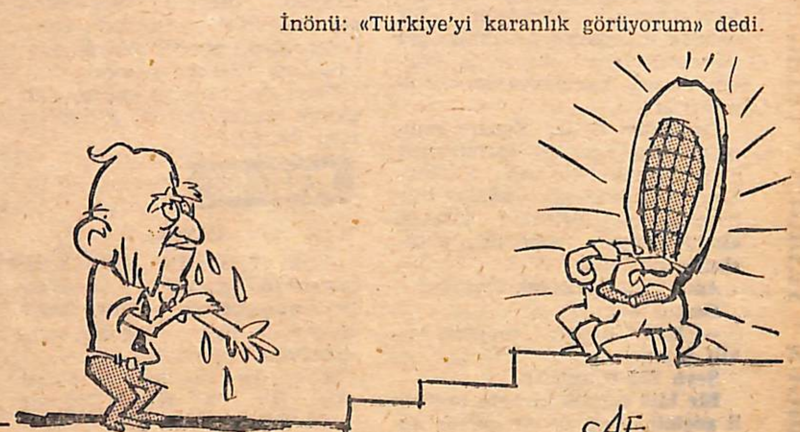
* * *

Doğruluktan sapmağa kıyabilse yüreğin,
Aldanmış görün, aldat, hepsini haşre değin...
Sevdâsına düşmüşüz bir sihirli değneğin:
Hayatın, fazilette bulmuşuz kıvamını,
Aramaktan vazgeçtim ben gönül adamı'nı...

Şahap GÜRSEL

İnönü: «Türkiye'yi karanlık görüyorum» dedi.

Her yer karanlık, pür nur o mevki!

PAZARTESİ

İpsizler

Yeni gazete yazıyor:

— «Partiler plân bizi bağlamaz...» dediler.

Eksik olmasınlar ne bağlar ki partilerimizi zaten?

Plân bağlamaz.

Protokollar bağlamaz.

Akıl ve iz'an bağlamaz.

Memleket dâvaları bağlamaz.

Halka verdikleri sözler bağlamaz.

Ve hiçbir şeyin bağlamadığı bu partiler, seçmenlerin gözleri önünde kıyasıya bir vuruşmayla seçimlere doğru giderler.

Bütün bunlar gösteriyor ki hiçbir şeye bağlı olmıyan partilerimizin yalnız bir yerleri bağlı...

Gözleri bağlı.

SALI

Dedikodu

Demokrasi hevesinin basınımıza getirdiği yeniliklerden biri dedikodu oldu. Şimdi hangi gazeteyi açsanız dedikodu köşesi var.

Ama yalnız bu köşeye de bakıp aldanmamalı. Gazetelerin başlıklarından son sayfalarına kadar da salt dedikodu..

Meğer ne de çok konuşan milletmişiz. En küçük politikacısından en büyüğüne kadar ve her gün durmadan konuşuyoruz.

Gazeteciler de bunu bildikleri için politikacıları kapı önünde sıkıştırıp en önemli meseleler hakkında konuşturuyorlar.

Ama herkesin bu kadar çok konuştuğu, her kafadan bir ses çıktığı, ipe sapa gelmez lâfların çok ciddî şeylermiş gibi gazete başlıklarını süslediği şu zamanda sonuç nedir? Hiç!

Arap yazarlarından Ebu Übeyde gayet dedikoducu imiş ve herkes kendisinden korkarmış. Bir misafirlikte hizmetçiler üstüne çorba dökünce ev sahibinin yüreği ağzına gelmiş:

— Aman esef etmeyin, elbisenizin yerine on kat elbise vermeye hazırım... deyince Ebu Übeyde hışımla:

— Esef edilecek bir şey yok, çorbada üstümü kirletecek kadar yağ yok ki, safi su... diye hemencecik başlamış.

Yağsız çorba elbiseyi kirletmez belki ama, dedikodulu basın memleket havasını kirletiyor.

ÇARŞAMBA

Millet yapar

Ötedenberi çok kişinin kafasına çengel gibi takılan bir soru işareti var. Diyorlar ki:

— Cumhuriyet gazetesi Millet Yapar kampanyasını açtı... Bu güzel. Milyonlarca lira para topladı. Bu da güzel. Ama hani milletvekillerimiz neredeler? Bir yandan maaşlarını artırmak için uğraşanlar nasıl oluyor da «Millet Yapar» kampanyasına katılmıyorlar?

Gerçekten «Millet Yapar» kampanyasında çeşitli kurumların yardımlarını okuyoruz. İlkokullara giden küçücük insanlar bile harçlıklarını birbirine katarak «Millet Yapar» akımında seslerini duyurdular.

Ama hani milletvekillerimiz?

Demek ki:

— Millet yapar; milletin vekili yapmaz...

Şeyh Saadi anlatır:

Bir kişi varmış ki hem erdemli geçinir, hem de bir gecede on okka yemek yer ve seher vaktine kadar uyumayıp hatim indirirmiş. Ariflerden biri:

— Eğer yarım ekmek yiyip de uyusa şimdikinden daha erdemli olurdu... demiş.

Bizim milletvekilleri de hatim indirmeğe gelince, en önde... yemeğe de gelince, en önde...

Nutuk atmaya ve maaşı yükseltmeğe gelince en önde giden milletvekillerimiz, denize gemi indirmeğe gelince en arkadalar.

— Niçin?

Çünkü efendim, onlar lâfla peynir gemisi yürütmeğe çalıştıklarından, denize gerçek gemi indirmek işlerine gelmez.

Onlar denize gemi indirmezler, sadece zaman zaman yelkenleri suya indirirler.

PERŞEMBE

Bıyık

Geçen sayımızda «Canlı antikalarımız» serisinde kendisinden bahsettiğimiz dünya bıyık şampiyonu Recep Doğruer şampiyonluğu kaybetmiş.

Sebep de üç lise öğrencisi imiş. Bir gün Recep Doğruer yolda giderken bu lise öğrencilerine raslamış. Çocuklar, Recep'in bıyıklarını görünce:

— Yuuuuuh be!.. diye bağırmışlar.

Recep çok üzülmüş bıyıklarına yuh çekilmesine... Hemen evine koşup makası vurmuş.

Ve sonunda şampiyonluk gitmiş elinden...

Bu olay Recep'in şampiyonluğa lâyık olmadığını da gösteriyor. Çünkü madem ki yarışmaya çıktın; duyacağın en hafif kelime «yuh» olacaktır. Bizim spor alanlarımızda «yuh» kelimesi, nazik, hafif, terbiyeli bir kelimedir.

Şampiyonlara nasıl küfredildiğini görmek öğrenmek istiyorsa, Recep Doğruer futbol maçlarına gitmeli...

Oralarda kulağının pası gider, kelimelere karşı nasırlaşır ve şampiyonlara lâyık ilk stajdan sonra yarışmalara katılır.

Memleketin kaderi bu... Çocuklarımız önce tribünlerde eğitimden geçip, sonra alanda yarışmaya çıkıyorlar. Ve üç kişi değil on binlerce kişi «Yuuuuh» diye bağırdıklarında değil bıyıklarını kesmek, kılları bile kıpırdamıyor.

Inönü Nacrettin Hoca'nın türbesinde fatiha okudu.. — Gazeteler —

— Nihayet, benim de canıma okudun paşam!..

CUMA

Hovardanın sonu

Beynelmilel hovarda Rubirosa öldü. Herkesin tanıdığı beynelmilel hovarda bir otomobil kazasında renkli hayatına son verdi. Dominik Cumhuriyetinin Donjuanı, kadınların kalblerinde kurduğu tahttan inip eninde sonunda herkesin gideceği yere gitti... Artık ne aşk, ne kadın, ne içki, ne hovardalık...

Dünyada aşktan, hovardalıktan, otomobil yarışından, golf oynamaktan, yelken kullanmaktan, rulet oynamaktan başka şey düşünmiyen bir milletlerarası sosyete var. Rubirosa bu sosyetenin adı dillerden düşmiyen bir böceği idi. Çoğu kişi:

— Yazık... dediler, böyle bir hayattan ayrılmak... Daha sakin yaşasa, daha çok yaşardı.

Acaba?

Hani doktor hastayı karşısına almış:

— İçki yasak, sigara yasak, kadın yasak, gece geç vakit yatmak yasak, heyecan yasak, yorulmak yasak... Ancak bu söylediklerimi harfi harfine yerine getirirseniz uzun süre yaşarsınız.

Adam dalgın:

— Uzun süre mi yaşarım... Ah doktor, siz böylesine yaşamak mı diyorsunuz.

CUMARTESİ

Yut bakalım.

Hürriyet gazetesinin yazdığına göre hesap kitap yapmışlar bilim adamları, insan bir kere yutkunabilirmiş, iki kere, üç kere, dört, beş kere yutkunabilirmiş, ama birbiri ardından yirmi beş kere yutkunamazmış.

Vallahi belki de doğrudur. Ama biz şu memlekette her sabah gazete okurken en aşağı yirmi yirmi beş kere yutkunmak durumunda kalıyoruz.

Açarsınız gazeteyi sabah:

— Babasını balta ile doğradı.

Bir yutkuncuk.

— Yedi kişi bir kadını dağa kaldırdı:

Bir yutkuncuk daha.

— Doğuda eşkıya kol geziyor.

Bir yutkuncuk daha.

— Pahalılık artıyor.

Bir yutkuncuk daha.

— Milyonluk yolsuzluk.

Bir yutkuncuk daha.

— Hastahane kapısında öldü.

Bir yutkuncuk daha.

— Döviz kaçakçılığı.

Bir yutkuncuk daha.

Özetle insanın damağını kurutacak ne kadar haber varsa hepsi sabah sabah tekmil vermek için dizilmiş bölük gibi karşınızda.

Eh, kuru damakla da yutkunmak felâketin tâ kendisidir.

PAZAR

Dalkavukluk

Ondördüncü Lui zamanında Maliye Bakanlığında bulunan meşhur Kolber için bir hicviye yazılmış, kendisine haber vermişler. Kolber sormuş:

— Bu hicviye Kırala dokunur mu?

— Dokunmaz.

— Öyleyse bana da dokunmaz. Köpeklerin kendi kuyruklarına basmıyacaksınız, dalkavukların da efendilerinin kuyruklarına...

ANKARA MEKTUBU

«Biz veriştirdik onlar kaybetti.»

Hanımların iğne üzerinde ve beylerin tam taban yürüyüşü birbirine karışıyordu «klik klâk klik klâk» diye...

İki çifti yürüyen. Bir eski bakan (CHP.) Ali İhsan Göğüş ve eşi bir de başka bir çift sökemediğim: İnsan bu Ankaranın havasında kırk yıllık düşmanını kırk yıllık dostunu unutuyor.

«Klik klâk» yapıyordu topuklar ve ben arkalarından yürüyordum yumurtlanan cevherleri dinliye dinliye. Zaten sökemediğim çift susuşuyordu. Eski bakan konuşuyordu herkesin toplumun hesabına:

— «İktidara geçeli yıprattık onları... Öyle hırpaladık ki... Şimdi seçilme şanslarımız eşit»...

Ve «klik klâk» yapıyordu topuklar, kelle kaynatan güneşin altında...

Be oğulcağızım, be meleğim, Amerikada bir Gallup enstitüsü vardır. Değişik metodlarla halkın nabzını yoklar.

Be oğulcağızım be meleğim, senin «Gallup»un nedir ki?

Ne şekilde bu toplumun nabzını yokluyorsun? Sade kendi nabzının atışlarından mı «bakan, bakan, bakan» diye?..

Be oğulcağızım, be meleğim, kendi kayıplarında mı ölçüyorsun karşı tarafın kaybını...

Be oğulcağızım ve meleğim, yetmez mi, hiçbir etüde, hiçbir ciddiyete, hiçbir ilme hiçbir bilime dayanmıyan bu işkebeden atmalar... Ne sağlammış elâlemin işkembesiiii...

«Biz veriştirdik, onlar kaybettiler.» Ne basitmiş şu politika!...

Veriştirmeniz bunca müessir olsa, etrafta insan değil, yeşillik kalmaz. Müessir galiba ki, Ankara bunca kurudu her bakımdan...

Ve topuklar «klik-klâk klik klâk», o kuruluğu ezmekte devam ediyordu! «Biz veriştirdik, onlar kaybetti» diye.

Dışişlerinde...

Dışişleri Bakanlığının uzun koridorlarında tamirat var. Başka şeylerde yapamadıklarından ötürü tamiratı, ha sıva, ha harç koridorlarda yapıyorlar kürek kürek. O tamirat bile bitmiyor!...

Politikamız gibi nereye götüreceği belli olmıyan koridorlar, mağmun gri kaba yağlı boyalı kapılar. Her birinin arkasında, «tefekkürde» bir genel müdür, bir müstakbel büyükelçi...

Aralarında şeker gibileri var: Protokol Genel Müdürü Halûk Kura meselâ...

Aralarında zehir gibileri var (Zekâ bakımından): Basın sözcüsü İsmail Soysal!

Aralarında son derece çelebileri var: Meselâ, kültür genel müdürü Hâmit Batu...

Aralarında...

Bakan, «ahu gibi» gözlü gençten bir bakan. Ahuların gözü o kadar kara olmaz amma, bakışından bahsediyorum... Ahunun yaralısı ancak öyle bakar.

Değişti bir hayli bakan olalı, Hasan Işık, kim değişmedi ki?... Kara gün dostlarını unuttu: O politisyen için ilk şart.

Eski arkadaşlarıyla arasına «distans» girdi: O, bir Dışişleri Bakanı için ikinci şart: Protokolu yutup... hazmetti demektir. Hayret hanımı değişmedi daha! Şimcik «yeni etrafı» var. Hariciye köşkünü istilâ eden, pohpohluyucu, rahat: Oh oh, nice sene batıda dolaşmak, batıda yaşamak, geleneksel hasletlerimizi bozmuyor, şükür şükürür bunca sağlamlığa... O Şarklı olduğunu ispat için üçüncü şart. E şarklılaşmasa yaşıyamaz ki?... Ölsün mü adam?... Söyleyin ölsün mü?... Niye ölsün bir kere?...

«Yahu kara gününde ona yakınlık gösterelenlerden amma uzaklaştı» diyenler var. Hay yaşıyasınız aklınızla. Tarihe sapmadan, «kestirmeden» şunu diyeyim: Kara gününde yakınlık gösterenleri, ak gününde hatırlıyanları gösterin bana, gösterin bana da içim aklaşsın.

Şehzâde Sarı Selim, muhteşem pederi öldüğünde Manisadaymış. Sokullu çağırtmış kendisini. Sarı Selim Topkapı Sarayına ulaşmış gece gizlice. Akraba ve taallûkatın «sevgisinden» onu korumak için Sokullu kimseye haber salmamış. Şehzâdeyi kendisi karşılamış...

90 derece eğik (hani bilirler ya o eğikliği!...) şehzâde elini öpmüş Sokullunun ve:

«İstanbulda bunca biraderimiz varken, makamı saltanatı bize lâyık gördüğünüz için minnettarız»...

Bu ilk günkü tutum...

Ondan sonra düşman olmuş Sokulluya!...

Eeee?... Sarı Selim öldüyse... tutumu ölmedi ki!... Ölemez ki!... Şarklı kafalı mı dersiniz Sarı Selime başka şey mi dersiniz, seçin!...

Kimse de dünyanın bütün Sarı Selimlerinden ders almıyor: Ne gaddar... Ne mağrur!...

Bakanın en yakını Hikmet Bensan diyorlar. İdarî Genel Sekreter yardımcısı. Hataylı. İçine bir hayli kapanık, amma nasıl biliyorsa, insanlara nüfuz etmesini biliyor. İnsanlara karşı tutumu... Müsamahasız oldukça... Kolaylık çıkarmıyor kimseye. Yeni evli tekrarından. Eşi lisan falan bilmiyor. Gençtir, öğrenir.

Çabuk öğrensin, çünküm diyorlar ki, birkaç büyükelçilik açılmış olmasına rağmen, teki kapatılacak Hikmet Bensan tarafından, ya Kahire diyorlar, ya Beyrut. Şimden tebrikçiler etrafını sardı, bizim çemberi sarıp tebrik etmemize imkân yok!...

Şu Dışişleri Bakanlığının işlerine aklım ermez, (sanki başka yere eriyor mu demeyin?...), kriter nedir. Kim kimi tutar. Kim bütün bir karyer boyunca, 37 sene hariçte kalır, 4 sene dahilde. Kim 37 sene dahilde kalır dört sene hariçte ve neden, anlıyan varsa...

Moskovada, bir Türkoloji enstitüsü varmış. Türkiyeye gelecek diplomatlar, hayatlarının beş «dört mevsimini» o enstitüye devamla geçirirlermiş mütehassıslaşmak için. Sonradan Türkiyeye gelirlermiş...

Bizim diplomatların spesiyalizasyonu ne şekilde tamamlanıyor ki?...

«Zavallı çocuk Ciddede çok çekti... Şunu Washingtona, iktisadî yardım işlerine tedvire gönderelim»...

E çok çekmek, çile dedikleri şey bir formasyondur. Hacılara vize verdik Ciddede başlı başına bir formasyondur amma ve lâkin şu berbat modern dünya başka şekilde düşünüyor. Zaten başka türlü düşündüğünden ötürü bunca felâkete uğramış.

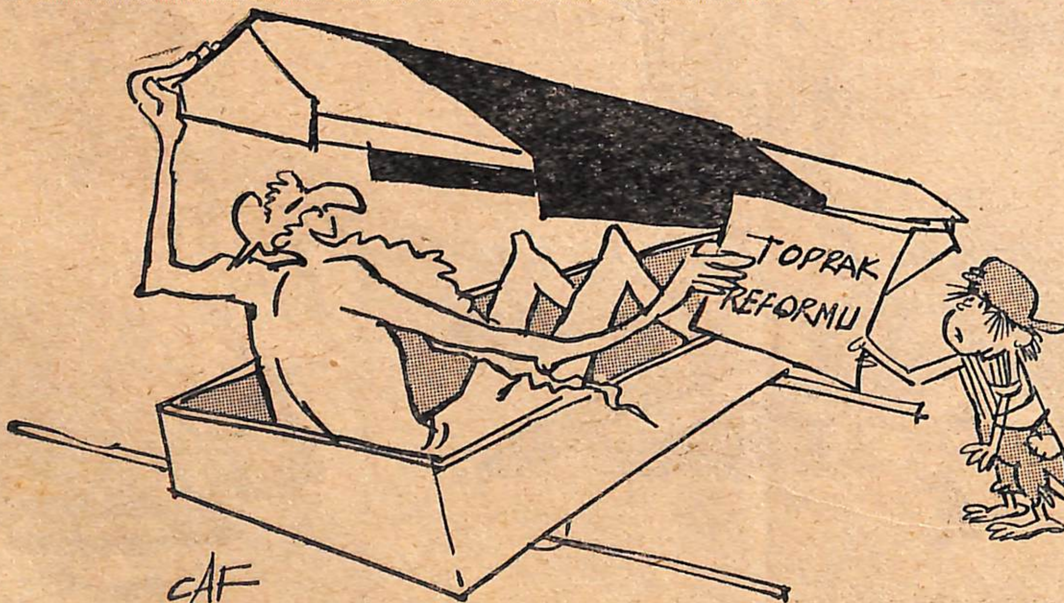
«O esnadaki iktidarın adamı olmak» ta ayrıca bir spesiyalizasyondur.»

Şu Amerikalılar amma da ebleh... İktisada o kadar önem veriyorlar ki, tam maaşla memurlarını iki sene İktisat Fakültelerine gönderiyorlar... Hey Allah ne zaman kaybi!... Biz bunların hiçbirini yapmadan baksanıza gül gibi, güller gibi geçiniyoruz... Geçinmiyor muyuz?...

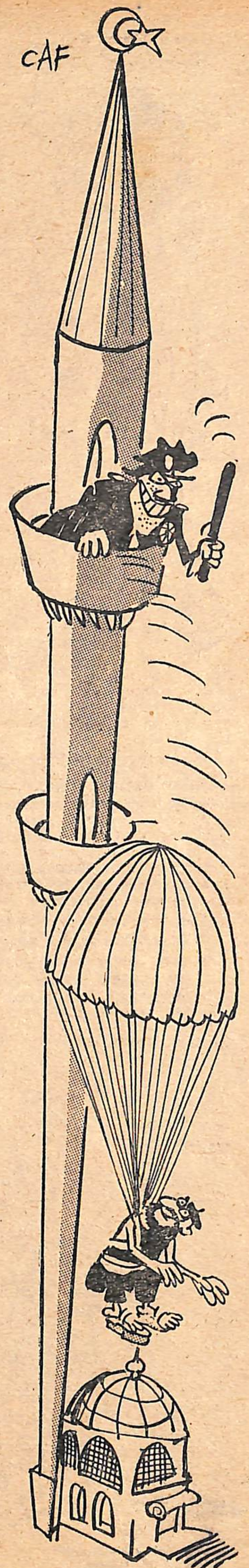
Şu fevkalâde düzenimiz, insanoğlu için azcık fazla fevkalâde... Azcık daha az fevkalâdeleştirsek hele!

Ve nereye götürdüğü belli olmıyan politikaya benziyen uzun koridorlu Dışişleri Bakanlığı, «mevsimlik» uykusunda rahat rahat... Onun mevsimi de galiba 25 sene sürüyor en aşağısından... Bunca uykudan eminiz ki, taptâze, dipdiri uyanacak, ve bir silkinecek kiiii Hasan Işık bey dostumuz, bir silkinecek kiii!...

Nimet ARZIK

— Benim ömrüm vefa etmedi, biraz da sen bekle oğul!

Mardinde uykusu kaçan bir komiser minareye çıkıp müezzini dövdü.
— Gazeteler —

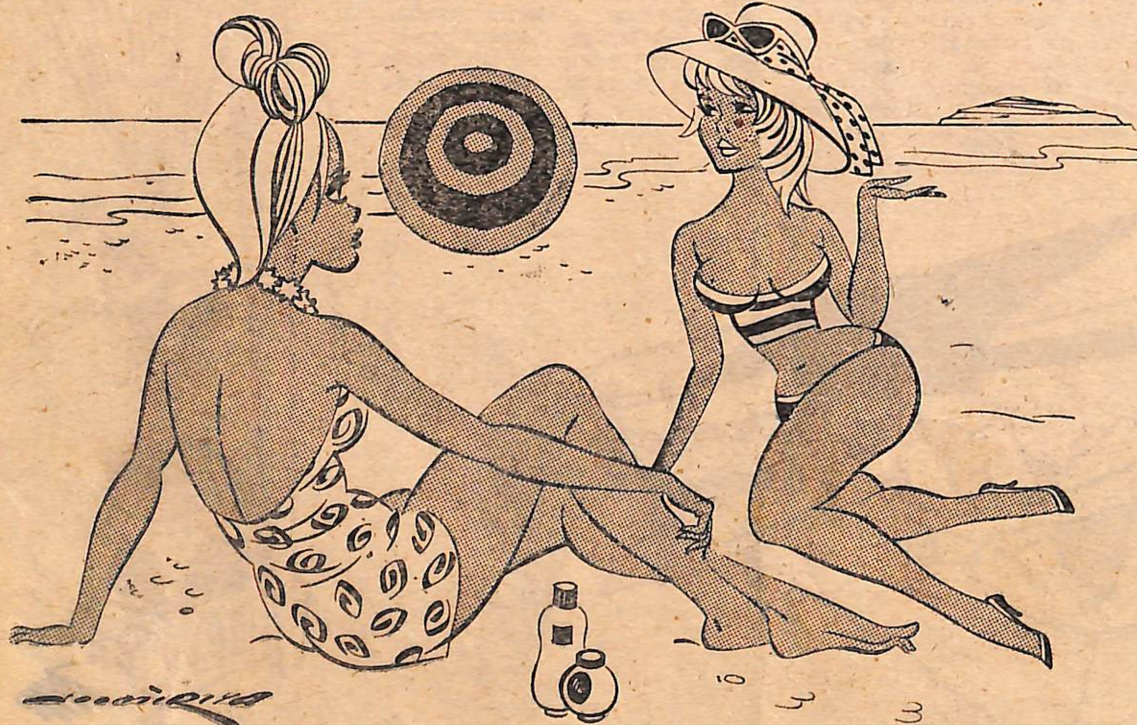
Tedbir!

— Arkadaşların bikini giymişler, sen neden giymedin?..
— Onlar daha bekâr!

Kibar terzi

Terzi öçlüsünü aldıktan sonra müşteri bir şey hatırlamış gibi:
— Ha.. Bana bak, der, şimdiden söyleyim, bu elbisenin parasını ancak üç ay sonra ödiyebilirim!
Terzi, gayet nazik bir tavırla:
— Aman efendim, der, bunun ne ehemmiyeti var.
Müşteri, memnunlukla gülümser:
— Çok teşekkür ederim.. Elbise ne zaman hazır olur?..
Terzi pişkinlikle cevap verir:
— Eh.. Provası, dikilip bitmesi gene üç ay sürer!

— Kocamla aramızda hiçbir anlaşmazlık yok... Yalnız ayrı, ayrı odalarda yatıyoruz: Ben, İstanbul'da... O, Ankara'da!..

Söylememiş

Zengin turist metrdotel'i haşlıyordu:

— Size hiçbir şey söylememenizi tembih ettiğim halde, niçin karıma dün gece sabaha karşı geldiğimi söyledin?

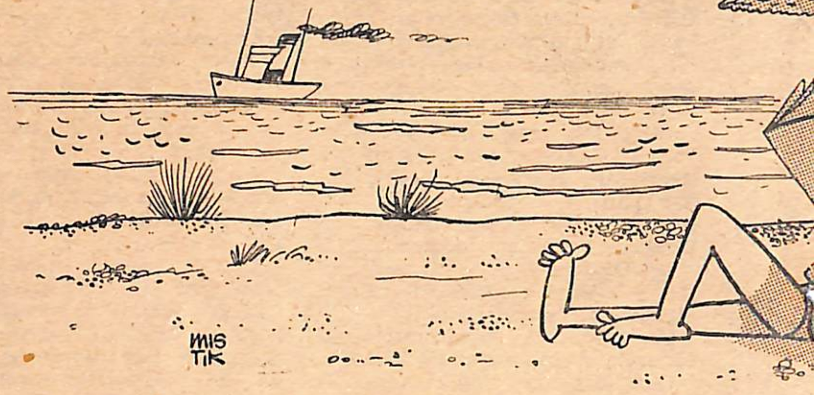
Garson, şaşırmıştı, tuhaf, tuhaf turistin yüzüne baktı:

— Ben, böyle bir şey söylemedim ki. Sadece karınız bana sizin saat kaçta geldiğinizi sordu, ben de, sabah kahvaltısını hazırlamakla meşguldüm, saate bakamadım dedim!

* * *

Uyanış

Yazıhanesine gelir gelmez ilk işi karakola telefon etmek oldu:
— Günaydın bay komiser, ben iki gün evvel, kaybolan karımı bulmak için size müracaat etmiştim, tanıdınız mı beni?..
— Evet efendim.
— Müracaatımı iptal edin!
— Karınız mı eve geldi?..
— Hayır, aklım başıma geldi.

— Allah seni başımdan e

TOZ DUMA

Jiple köylere varış
Tozu dumana kattı!
Seçmenle sunî barış,
Oylar için yakarış,
Tozu dumana kattı!

Kürsüye çıkıp coşmak,
Uluorta konuşmak,
Sağla, solla boğuşmak,
Hazır mamaya koşmak
Tozu dumana kattı!

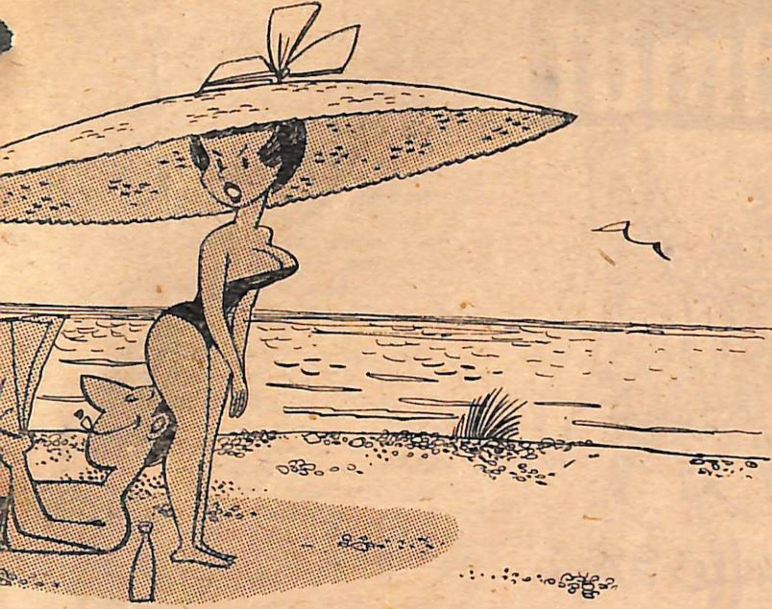
Herkese bakmak şaşı,
Arayıp meydan, çarşı,
Çok uzatmak tıraşı,
Yapmak sidik yarışı:
Tozu dumana kattı!

Bir görünüp batmalar,
Kuru çalım satmalar,
Vâdeyi uzatmalar,
Nişangâhsız atmalar,
Tozu dumana kattı!

Dört yıl Meclise girmek,
Her gün bir çam devirmek,
Yiyip içip geğirmek,
Beşbin alıp bir vermek:
Tozu dumana kattı!

— Galiba model tu

...sik etmesin karıcığım!

Millete bakmak ters ters,
«Çok sayın Bay»lı adres,
İmza atmak için ders,
Bâzı illerde metres:
Tozu dumana kattı!

«Vatandaşlar hep eşit»
İnanmazsan da işit!
Hizmet var çeşit çeşit,
İçilen «câmı cemşit»
Tozu dumana kattı!

İlçe, il toplantısı,
Ekşi yoğurt mantısı,
Bir mide bulantısı,
Koltuğun sallantısı
Tozu dumana kattı!

Arayıp toleransı,
Bulmamak seçim şansı,
Kumlukta Tüvist dansı
Almak bütün avansı,
Tozu dumana kattı!

Yoldaş olma ahmakla,
Kârı kendine sakla!
Ağızda ıslak bakla,
Her çıkara bin takla,
Tozu dumana kattı!

Salâhattin KUTLU

Seyahat

Bir harp zengini yaz dolayısıyla Avrupa seyahatine çıkmıştı. Dönüşünde arkadaşlarından biri sordu:

— Seyahatinde Venediğe uğdın mı?

— Bilmiyorum... Bizim biletleri kâtip alıyordu.

*** * ***

Bulunmaz matah

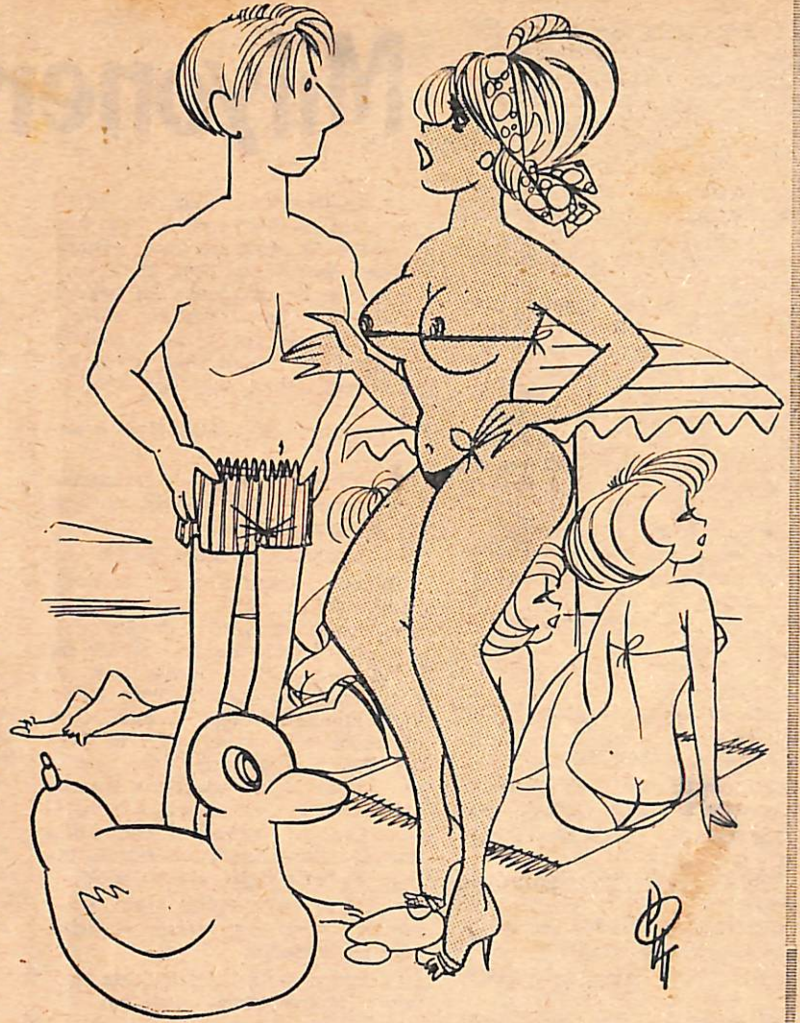
B. F. yaz tatilini deniz kıyısında bir şehirde geçirmeye gitmişti.

Bir gün turistik bir lokantaya girdi, iki rafadan yumurta istedi. Yedikten sonra garsondan hesabı istedi. Garsonun uzattığı kâğıtta (10 lira) yazıldığını görünce kızdı, lokanta sahibine koştu:

— Bu ne? Dedi. İki yumurtaya on lira... Yumurta da bulunmaz matah mı oldu!..

Lokanta sahibi pişkinlikle:

— Beyim, dedi, yumurta değil, müşteriler bulunmaz matah oldu!..

— Ne yapayım şekerim, iki senedir bu mayoyu kullanıyorum, suya gire çıka çekti!..

İddia

Serserinin biri kentteki arkadaşını görmeğe gitti.

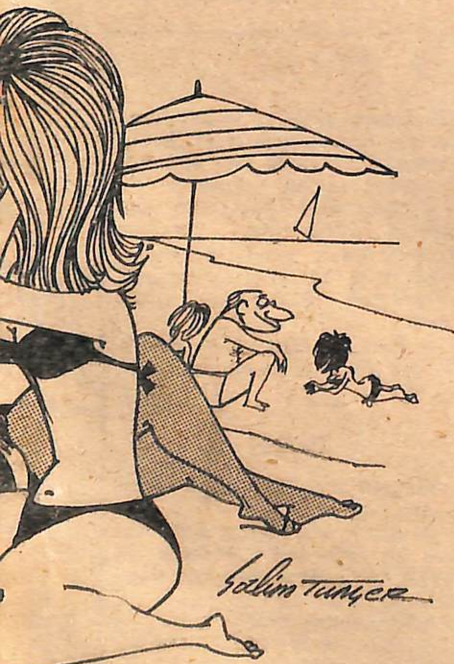
— Seninle görüşmeğe niçin geldiğimi bilmediğine dair yüz lirasına iddiaya girerim!

Arkadaşı somurttu:

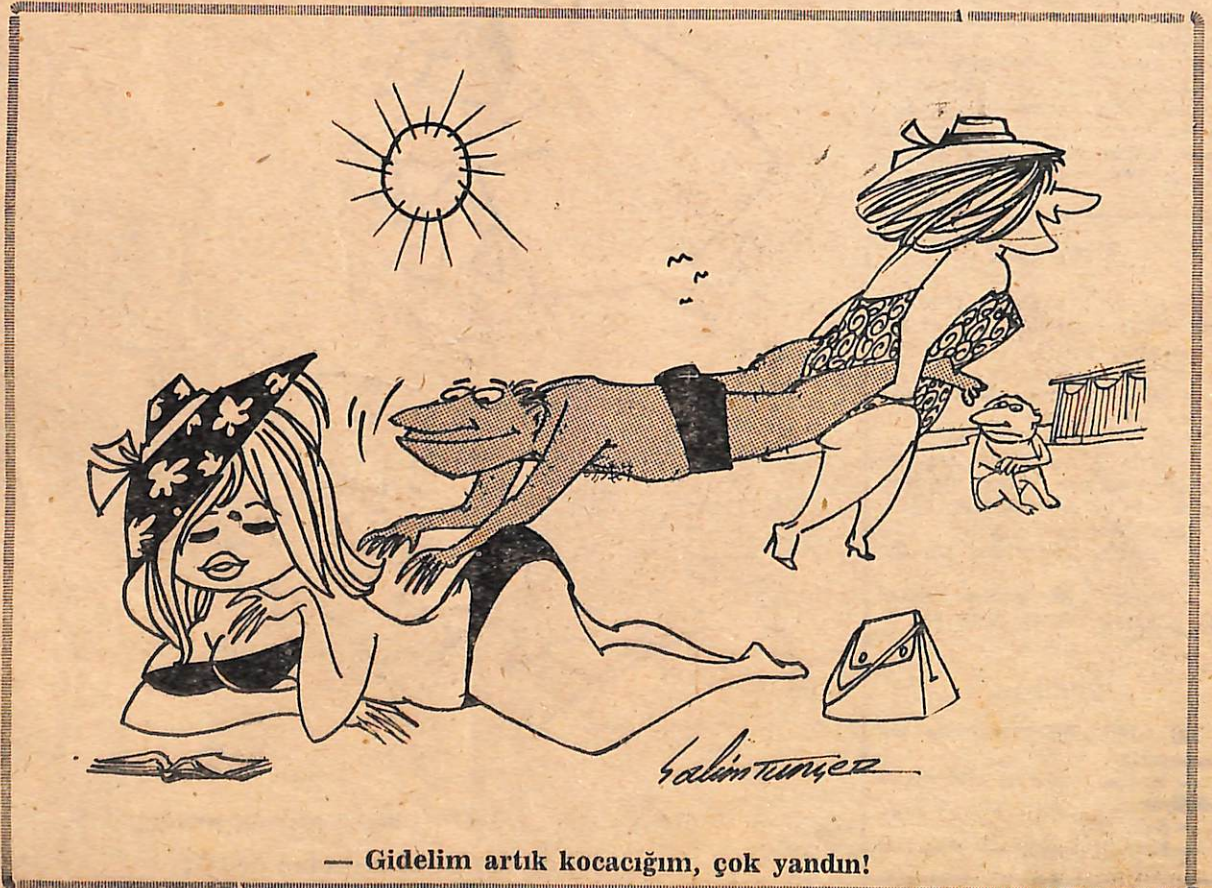
— Biliyorum. Sen zaten ne için gelirsin? Para istiyorsun değil mi?

Serserinin gözleri sevinçle parladı:

— Hah bilemedin işte! Hatırını sormak, seni görmek için geldimdi. Kaybettin uçlan bakalım yüz kâğıdı...

...cak parası yok!

— Gidelim artık kocacığım, çok yandın!

Milyoner damat

PİYANGODAN bir milyon lira bana isabet edinceye kadar, çalıştığım muhasebe bürosunda ismim hep Orhan'dı... Bırakın memur arkadaşları, odacılar bile «Orhan efendi» diye çağırırlardı beni. Oysa ki, enine boyuna, oldukça da yakışıklı bir adamdım. Bey olmak için diğer arkadaşlarımdan eksik hiçbir tarafım yoktu. Ama nedense, kimse bunu lâyık görmemişti bana...

Bir elimde gazete, öteki elimde biletle beraber patronun odasına damladım. Asabi adamdır bizim patron. Hele bir şeye sinirlendi miydi öksürüğü borazanlaşır!.. neye sinirlenmişti yine bilmiyorum. Odaya girdiğimde «Tit ta... tit ta» diye öksürüp duruyordu. Beni görünce cenaze görmüş gibi suratını buruşturdu:

— Ne var Orhan? diye sordu.

— Şey efendim, dedim, bileti ve gazeteyi uzatarak: «Bendenize bir milyon isabet etti de!..»

Yalnayak ateşe basmışcasına zıpladıktan sonra:

— Ne diyorsun, diye koltuğuna çöktü... Sahi mi?

— Sahi efendim. Buyrun bakın bilete! dedim.

— Oturunuz Orhan bey!

Gözünü sevdiğimin kâğıt parçası... Bir saniyede bey yapıvermişti beni.

— Bir kahve içer misiniz? diye sordu.

— Yok efendim, estağfurullah, dedim.

— Çok rica ederim bir şey içiniz.

Zile bastı, gelen odacıya:

— «Orhan beye bakın, ne içecek?» dedi.

—«Ne içeceksin Orhan efendi?» diye sırıttı odacı. Patron kaşlarını çatarak, odacıya:

— Kaç kere söyliyeceğim sana, diye homurdandı. Orhan efendi değil, Orhan bey!

Yine de sırıtarak dışarı çıktı odacı. Dışarı çıkar çıkmaz da memur arkadaşlara:

— Tamamdır, Orhan efendiye sepet havası, demiş.

Bizim patronun âdetidir. Her sepetliyeceği memuruna bir acı kahve ısmarlar. Ismarlar ki, kırk yıl hatırı kalsın diye...

— Eee, Orhan bey, dedi, tasavvurlarınız vardır herhalde?

— Evet efendim, dedim, önce evleneceğim, sonra da büyük otel yaptıracağım. Ayrıca bir de nakliyat şirketi kurmak fikrindeyim.

— Çok iyi, çok güzel, isabet ediyorsunuz önce evlenmekle... İnsanın bir karısı olunca parasını ne şekilde kullanacağını daha iyi bilir, diyerek tam yarım saat evlilik üstüne nutuk çekti. Hani bu nutuğu çekmekte de hakkı vardı adamın. Çünkü evde tam üç tane evlenme çağında kızı vardı koca bekleyen... Ve benim de ortancada bu büroya girdiğimden beri gözüm vardı... Hem öyle bir göz ki bu, uykularımı kaçırtan, rüyalarıma giren, bana zengin olmak hayalleri kurdurtan göz...

Patronun tam odasından çıkarken:

— Orhan bey oğlum, evlenmen için elimden geleni yaparım, beni bir baba gibi bil, dedi.

— Sağolunuz efendim, dedim.

Haber, arkadaşlarım arasında bomba tesiri yaptı. «Canım, ciğerim Orhan beyefendi kardeşim!..», «Öl de, öleyim benim muhterem biraderim!», «Seni benden çok seven olmasın!..» gibi sözlerle doldu taştı kulağım: Meğer arkadaşlarım ne kadar severlermiş de beni hiç haberim yokmuş. Âdeta paltomu tutmak için odacılarla memur arkadaşlarım yarış . ediyorlardı. O çekerken, bu çekerken eski paltonun bir kolu odacının elinde, bir kolu da Sırrı beyin elinde kaldı...

— Zararı yok, sağlık olsun, üzülmeyin... Nasıl olsa yenisini alacağız, diye gülümsedim.

— Aman ha!.. Bizi unutma ha!.. diye bağırıyorlardı arkamdan.

Hemen bankaya uğradım. Birikmiş paralarımın hepsini çekerek, bir palto, bir takım elbise, bir ayakkabı, en pahalısından bir gömlek, bir de kıravat satın aldım... Bir hafta görünmedim ortalarda... Bir hafta sonra, altımda son model bir arabayla büronun önüne geldim. Patronuna varıncaya kadar hepsi de kapıda karşıladılar beni. İsabet, patronun ortanca kızı Şükran da oradaydı... O'nu görür görmez bir tuhaf oldum... Çünkü, bir yıldır rüyalarımın, hayallerimin süsüydü o...

— Tebrik ederim Orhan bey, dedi.

— Teşekkür ederim efendim, dedim.

Biraz sonra patronla odasında yalnızdık. Patrona:

— Evlenmeğe karar verdim efendim, dedim. Yalnız bu iş, sizin izninize bağlı...

— Ne demek Orhan beyciğim, siz emrediniz.. İsterseniz... Sözünü kestim.

— Eğer münasip görürseniz, kızınız Şükran'ı Allahın emriyle isti yorum, dedim.

Oturduğu yerden zıplamak bu adamda hastalık galiba. Birden yarım kulaç havalanıp:

— Hay hay Orhan bey evlâdım, hay hay, demesin mi?

— Sağolunuz efendim, dedim. «Yaşa Orhan beyefendi, muradın oldu» diye içimden sevindim. Kalktım, elini öptüm.

— Mesut olursunuz inşallah, diye sırtımı okşadı...

Yıldırım nikâhı yaptık. Nikâhtan sonra Şükran, annesinin babasının yanında:

— Ben düğün istemiyorum Orhan, dedi, düğüne edeceğin masrafla beni balayına Roma'ya götürürsün...

Kayınpeder de, kayınvalide de:

— Siz bilirsiniz, dediler.

— «Ev almıyacak mısınız?» diye sordu kayınvalidem. «Balayından dönünce hazır bulurdunuz... Gerçi siz bilirsiniz ya...»

— O işi bir arkadaşa havale ettim. Zevkine hürmetim vardır. Size de mektup yazarım, meşgul olursunuz. Hiç çekinmeyin, en pahalısından dayayayıp döşeyin evi... dedim.

Hemen o gün valizlerimizi hazırladık. Uçak kalkarken kayınpeder ikimizi de öptükten sonra:

— Aman kendinize iyi bakın çocuklar, dedi. Kızının da avucuna bir binlik sıkıştırdı gizlice:

— Al kızım, harçlık edersin...

— Rica ederim baba, dedim.

— Kusura bakma oğlum, gerçi milyonun yanında lâfı olmaz ama, ne de olsa babalık... diye içini çekti adamcağız.

Uçak, meydanın üzerinde bir tur attıktan sonra burnunu İstanbul'a çevirdi.

— Hiç de iyi etmedik, dedi Şükran.

— Başka çare yoktu sevgilim. Doğru dürüst istesem dünyada vermezlerdi seni bana...

Elini tuttum. Yumuşak ve sıcaktı elleri...

İstanbul'da üçüncü sınıf bir otelin merdivenlerini Şükran'la tırmanırken otuz liracık param vardı cebimde...

Ertesi sabah Şükran'a:

— Yazalım mı doğrusunu?.. diye sorunca:

— Bırak sevgilim, dedi, hiç olmazsa bin liramız bitene kadar öğrenmesinler biletin sonundaki 4 ü 5 yaptığını!

Ne tatlı gülüyordu dudakları Şükran'ın...Bu tatli gülüşe uzandım...

Muzaffer İZGÜ

— Fezada bir öğün yemek 2550 lira —

— Bu ne be? Feza buradan ucuz!..

Tavuk

Yaşlı şair, yazlığa gitmişti. Bir sabah kendisini plâjın gazinosunda gören genç yazar sordu:

— Ooo maşallah üstad, çok erken kalkmışsınız.

Yaşlı şair, başını salladı:

— Öyle dostum, ben hep tavuklarla beraber yatağa girerim, onun için erken kalkarım...

Genç yazar göz kırptı:

— Nasıl?.. Tavuklarla mı üstad.

— Tabii.. Bu yaştan sonra da piliçlerle olacak değil ya?

* * *

Yıldırım

İki kadın, bir toplantıda konuşuyorlar:

— Kocam yıldırım gibi araba sürüyor...

— Sahi mi?

— Evet, hep ağaçlara çarpıyor!

Kriz

Tanınmış rejisör, birkaç saat odasına kapanmış, kimseyi kabul etmemişti, nihayet zile basarak operatörü yanına çağırdı:

— Hazırlığını yap, film çekmesine başlıyacağız.. Odamda şimdiye kadar sancı ile kıvranıyordum, neyse biraz evvel geçti.

Operatör, mânalı bir tebessümle:

— Evet gördüm, dedi, üzerinde çok lüks bir manto vardı..

* * *

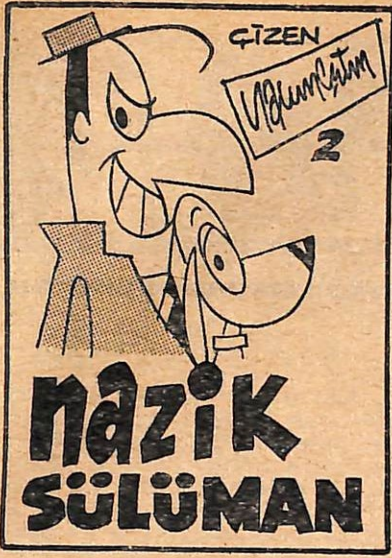
Beteri

Şiddetli bir ağız kavgasından sonra, kadın:

— Herif, dedi. Bana lânet kadın mı diyorsun?.. Allahtan dilerim ki benden boşanıp daha beterine düşersin..

Adam, dudak büktü:

— Daha beteri mi?.. İmkânı yok, bulunmaz!..

SİZDEN İYİ OLMASIN, ZENGİN BİR ARKADAŞ, EVSİZ BARKSIZ ORTADA DOLAŞTIĞIMIZI GÖRÜNCE, HALİMİZE ACIYIP, BENİ VE KÖPEĞİM NEZAKET NAZMİ'Yİ, SENENİN ON BİR AYI BOŞ DURAN VİLLASINA DAVET ETMİŞTİ...

KENDİSİ AVRUPADA OTURUR VE YILDA BİR DEFA GELİP BİR AY BU VİLLADA KALIR, "AH MEMLEKET, VAH MEMLEKET" DİYE GÖZLERİ DOLU DOLU YİNE ÇEKER GİDER....

Aziz Nesin'in Romanı

TEK DELİK

— 11 —

Bana bir limon bir kuruş on paraya geldiğine göre, tek limonu kaça satmalıydım?

— Bir buçuk kuruş... dedim.

Kadının hesabı benden kuvvetli:

— Sen aklını mı oynattın, dedi, üç tanesi dört kuruş olursa bir tanesi altmış para olur mu?

Doğru, olmaz... Olmaz ama kaç para olur...

Kadın:

— O zaman üç limon dört buçuk kuruşa gelir! dedi.

— Peki, bir kuruş ver hanım! dedim.

İlk alış - verişim on para zararına olmuştu. Kadının avucuma bıraktığı kırk parayı, utanmasam, başkaları görmese öpüp alnıma koyacaktım. Bu bir kuruşu saklayacaktım. Mecmualarda, milyonerlerin ilk kazandıkları parayı çerçeveleyip, başlarının üstünde duvara astıklarını okumuştum. Ben de bu kırk parayı çerçeveletecek, milyoner olunca çocuklarıma çerçevedeki kırk parayı gösterip:

— İşte yavrularım, ben hayatta böyle muvaffak oldum... diyecektim.

İlk satıştan sonra şevke gelmiştim, bağırıyordum. Ama ben bağırdıkça öbür limoncular satıyordu. Az sonra, demin limon alan kadın geldi, tekrardan sandıktaki limonları muayeneden geçirip bir limon daha aldı, bir kuruş verdi. Biraz sonra, elinde büyük bir palamut balığı ile geldi, tekrardan bir sandık limonu elden geçirip bir tane aldı. Bir kuruş verdi.

— Olmaz hanım, dedim, üç limon dört kuruş... Bir kuruş daha vereceksiniz...

— Aaa... delinin zoruna bak... Demindenberi kırk paraya almadım mı?

— Evet ama, üç tanesi dört kuruş... Siz üç limon aldınız...

— Ayol bir tanesi kırk para olursa...

— Sen üç tane aldın yahu, üç tanesi dört kuruş...

Kadın:

— Sen sapıtmışsın, dedi, insan daha çok alınca tenzilât bile yapılır.

Kadın haklıydı, ama, ben de haksız değildim.

Üç limonu üç kuruşa verince otuz para zarar etmiştim. Eli zembilli bir ihtiyar adam, tek limon almak isteyince:

— Olmaz, dedim, tek satmıyorum, üçer üçer... Üç tane dört kuruş...

Adam:

— Mecbur muyum üç limon almaya, bana bir tane lâzım... dedi.

— Hesap tutmuyor amca...

Adam güldü, altmış para verip bir limon aldı...

Yirmi gün yaptığım limonculuk, bütün teferruatiyle hatırımdadır. Birkaç gün sonra işin sırrını öğrenmiştim. Ama Belediye memurlarından çekmediğim kalmadı. O yüzden satıcılığı bıraktım. Hele bir Belediye memuru bana dadanmıştı. Akşam üzeri tam işimi bitirip gidecekken beni yakalar:

— Hadi Merkeze! Ben sana kaçtır söylemiyor muyum ulan burda limon satılmaz diye...

İlk yakalanışımda Merkeze gitmekten çok korkmuştum. Sanki Merkeze gidersem ceza diye cebimdeki bütün paraları alacaklarını sanıyordum. İlk yakalanışımda o günkü kazancımdan çoğunu verip Belediye memurunun elinden kurtulmuştum. Birkaç gün böyle sürdü. Birkaç gün sonra, Belediye cezasının, benim Belediye memuruna verdiğimden daha az olduğunu öğrendiğim için onunla pazarlığa girdim.

Belediye memuru, pazara sabahları gelmiyordu, akşamları satış zamanı geliyordu. Kazancımdan bana hiçbir şey kalmayınca limonculuktan vazgeçtim. Bu delik de kapanmış, tatlı rüyalarım sönmüştü artık.

Bir gün caddede gezerken bir mağazanın camına yapıştırılmış kâğıttaki yazıyı okudum: «Tezgâhtar yetiştirilmek üzere bir çırak aranıyor...»

Mağazanın önünde döndüm, durdum. Çırak dediklerine göre oniki onüç yaşlarında bir çocuk arıyor olmalıydılar. Koskoca adam nasıl gidip de beni çırak alın diyeyim...

Büyük bir mağazaydı, giyim kuşam üstüne her şey satılıyordu. Uzun uzun vitrinlerini seyrettikten sonra yüzümü kızdırıp daldım içeri... Kimisi, kadın, kimisi erkek birkaç tezgâhtar birden:

— Buyurun, buyurun! diye üstüme atıldılar.

Beni müşteri sanmışlardı.

— Patronu görmek istiyorum... dedim.

Gözlüklü, yaşlıca bir adamı gösterdiler. Patron ayakta, kumaş toplarına dayanmış Fransızca bir gazete okuyordu. Yanına sokulup:

— Affedersiniz, dedim, vitrin camında ilânınızı gördüm, bir çırak arıyormuşsunuz...

— Evet... Çocuğunuz için mi?

— Hayır, kendim için...

Bi kahkaha koptu. Tezgâhtarla bir - iki kişi gülüyorlardı. Meğer bizi dinliyorlarmış.

Patron:

— Biz küçük çocuk arıyoruz... dedi.

— Çocuk büyük adamın yaptığı işi yapamaz ama, büyük adam bir çocuğun yapacağı her işi yapabilir.

Gülüşmelerden öyle utanmıştım ki, bu sözleri tarihe geçecek bir vecizeymiş gibi büyük bir ciddiyetle söylemiştim. Patron, gözlük camlarının üstünden bana dikkatle baktı, gülümseyerek:

— Biz çırağa haftada yedi buçuk lira veriyoruz, geçinebilir misin bu para ile? dedi.

— Geçinirim, dedim.

— Peki öyle ise, hemen işe başla!..

Hep mecmualarda hayatlarını okuduğum büyük milyonerlerin maceraları aklıma geliyordu. Meselâ bunlardan biri şöyledir: Benim o zamanki yaşımda bir genç, büyük bir fabrikatörden iş istemeğe gider. Fabrikatör «Maalesef işçiye ihtiyacımız yok!» diye başından savar. Delikanlı gider, fabrikanın avlu kapısından çıkarken yerde gördüğü bir toplu iğneyi eğilir alır. Odasının penceresinden bakmakta olan fabrikatör bu manzarayı görür, adamın eğilip yeden ne aldığını sorup öğrendikten sonra, ona hemen fabrikasında bir büro işi verir. Delikanlı öyle çalışır, fabrikaya faydalı olur ki kısa zamanda yüksele yüksele fabrikanın müdürü, daha sonra da patronun ortağı, en sonra da ortağının damadı olup, milyonların üstüne konar.

Yıllardır zararlı neşriyat diyip dururlar ya, işte asıl zararlı neşriyat bunlardır. Bu yazılar genç dimağları bulandırmaktan, gençleri aldatmaktan başka bir işe yaramaz.

Bir kitapta, bir mecmuada mı okuduğum bu hâdise bana çok tesir etmişti. O kadar ki, çok zaman bir yere iş istemeğe gidince gözlerimi yerden ayırmaz, yerde bulduğum meselâ bir pantalon düğmesini, bir iğneyi, bir tek kibriti, böyle şeyleri patrona da göstermeğe çalışarak alıp cebime koymuşumdur. Ama bu hareketlerimi hoş karşılayan hiç kimse olmadı. Hattâ bir keresinde yerdeki boş sigara kutusunu cebime koyduğunu gören kendisinden iş istemeğe gittiğim bir adam:

— Ver onu bana! diye bağırmıştı da, paketin boş olduğunu görünce büsbütün kızıp:

— Neye aldın bunu? demişti.

— Boş yerlerine yazı yazarım efendim, diye cevap verince, adam gülerek boş paketi uzatmış, benimle alay etmişti.

Tezgâhtar çırağı olarak girdiğim mağazada kafam, işte bir tanesini anlattığım bu çeşit, milyonerlerin hayat maceralariyle dolu idi. Burada öyle çalışırdım, öyle çalışırdım, öyle çalışırdım ki, mağazaya öyle faydalı olurdum ki, patrona öyle kazandırırdım, öyle kazandırırdım, öyle kazandırırdım ki, eh artık bu patron da eşek değil ya, benim haftalığımı artırır, tezgâhtar, baş tezgâhtar, mağaza müdürü yapar, ben de paraları biriktirir, patronun sıkışık bir zamanında ona ortak olurdum. Kızı varsa damadı da olurdum.

Bilir misiniz, bütün sabıkalılar çok hayalperest olurlar, yahut sabıkalılar hayalperestlerden çıkar. Ama bunların en hayalperest olanları dolandırıcılardır. Başlangıçta bu hayalperestliğin hiçbir kötü niyeti yoktur. Hayalperest yerine, siz isterseniz, sanatkârlık, şairlik de diyebilirsiniz. Dolandırıcılar, şair, sanatkâr hayalleri içinde ve daima iyilik yapmak için, iyi niyetle yaşarlar. Şiir yazamazlar ama şiiri yaşarlar. Ben, memleketin en çok sabıkalı dolandırıcısı olarak mesleğimin psikolojisini tetkik etmiş bir insanım. Ama hiçbir zaman iyiliğe dayanan hayal, kötülük temelinde yükselen gerçekle bağdaşamayınca, zavallı dolandırıcılar her zaman hayal kırıklığına uğramağa mahkûmdurlar.

Bu mağazada kim ne dese hemen yapıyor, kuş gibi o yana bu yana seğirtiyordum. Baş tezgâhtar bana sık sık:

— Sen eskiden tezgâhtarlık yapmışsın! diyordu.

Ben:

— Yapmadım! dedikçe:

— Saklama, doğru söyle, tezgâhtalık yapmışsın sen... diye üsteliyordu.

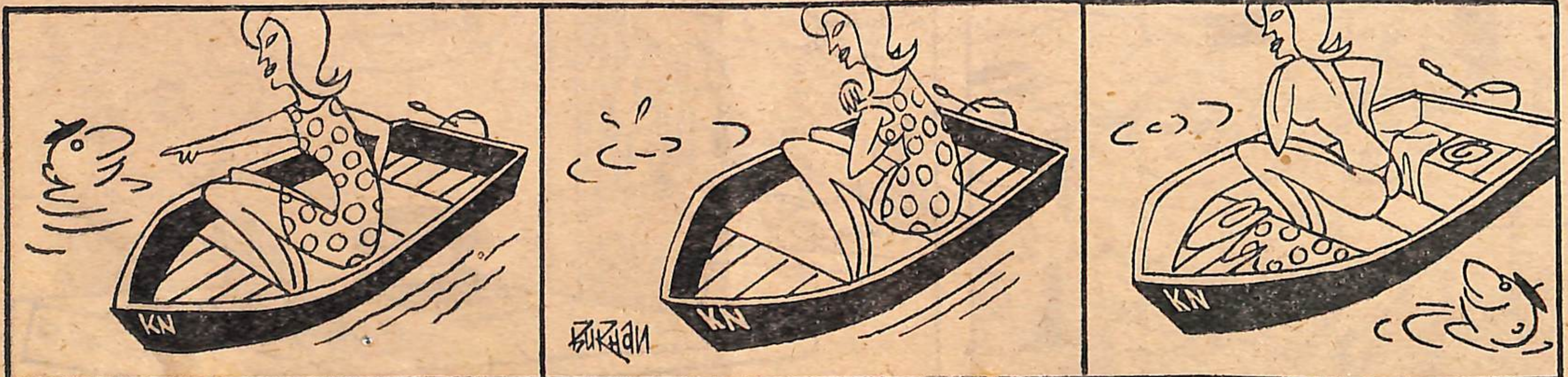
Ben, bu sözleri bana becerikliğimden, çalışkanlığımdan söylüyor sanmıştım. Halbuki mesele büsbütün başkaymış, bunu sonradan öğrendim.

Yedi buçuk lira haftalıkla geçinemiyordum, yarı aç yarı tok yaşamaktaydım. Ama hayallerimden aldığım kuvvetle mağazada fır fır dönüyordum.

Orada çalıştığımın galiba ikinci haftası idi, bir Cumartesi günü, he-

KALENDER NİYAZİ

Çizen: BURHAN

pımız haftalıklarımızı almıştık, tezgâhtarlardan biri bana on lira verdi:

— Al, dedi, bunu sana baş tezgâhtar veriyor.

Haftalığımdan çok...

— Ne parası? dedim.

Tezgâhtar mânalı mânalı güldü:

— Bilmezlikten gelme, al işte! dedi.

— Bilmediğim parayı alamam! dedim.

Ben mücessem namusum ya, böyle söylemem icap ediyor. Tezgâhtar:

— Yahu, dedi, belli işte, sen kurt gibi bir tezgâhtarsın, al işte... Anlarsın bu işleri... Yoksa az mı buldun?..

Parayı attım önüne... Biraz sonra baş tezgâhtar beni çağırdı. Gittim.

— Oğlum, dedi, sen bu gibi işleri biliyorsun... Bize numara yapma... Yoksa senin yaşında koskoca adam, yedi buçuk lira haftalıkla çalışır mı! Biz yuttuk mu sanıyorsun... Senin bu hafta hissene on lira düştü...

Parayı almadım. Mağazada çalışanlar bana düşman oldular. Ertesi hafta onbeş lira verdiler, yine almadım.

Tezgâhtarlardan bir Rum kızı vardı. Ondan meseleyi öğrendim. Mağazada çalışanların hiçbiri ayrı ayrı çalamazlarmış. Ayrı ayrı aşırmak, tezgâhtarlık mesleğinin şerefine uygun değil. Orada çalışmağa başladığım gündenberi hepsi birden beni kontrol etmişler, çalmadığımı görmüşler. Benim de kendilerini kontrol ettiğimi zannederlermiş. Her hafta hisseme düşeni vereceklermiş.

Çok ısrar ettiler, almadım verdikleri parayı...

— Senin için iyi olmaz ama... dediler.

— Allah Allah... Beni de zorla suç ortakları yapacaklar. Ben, patronumun menfaatlerine, koruyucu melek gibi kanatlarımı germiştim. Ama bir türlü de gidip patrona bu olanları anlatmağı kendime yediremiyordum. Kör değil bu patron, bir gün nasıl olsa anlar her şeyi... Hırsızları yakalar, benim de ne namuslu, ne sadık olduğumu görür, ona göre davranır bana...

Verdikleri parayı almam için o kadar ısrar ediyorlardı ki Rum kızından, yaptıklarını patrona söyleyeceğimden korktuklarını anladım. Bir gün beni patron çağırttı, işime son verdiğini söyledi. Beynimden vurulmuşa döndüm. Kendime gelince sebebini sordum.

— Uzun etme, dedi, senin gibiler benim işime gelmez!

— Peki ne yaptım?

— Mağazada çalışanların hepsi biliyor ne yaptığını..

Oradan da koğulmuştum. Suçlarına ortak olmadığım için, ağız birliği ederek beni aralarından koğdurmuşlardı.

Yine bir meydanda tek başıma kalmıştım. Meydanı çeviren bütün delikler tıkalı, yalnız benim gitmek istemediğim tek delik açıktı. Ben o deliğe girmek istemedikçe, insanlar beni tekmeliyerek, iterek girmek istemediğim deliğe sokmağa çalışıyorlardı. Ama o zamanlar işin farkında değildim, bunları çok sonraları öğrendim. O zamanlar daha, her insanın namusiyle çalışıp yaşayabileceğini sanıyordum.

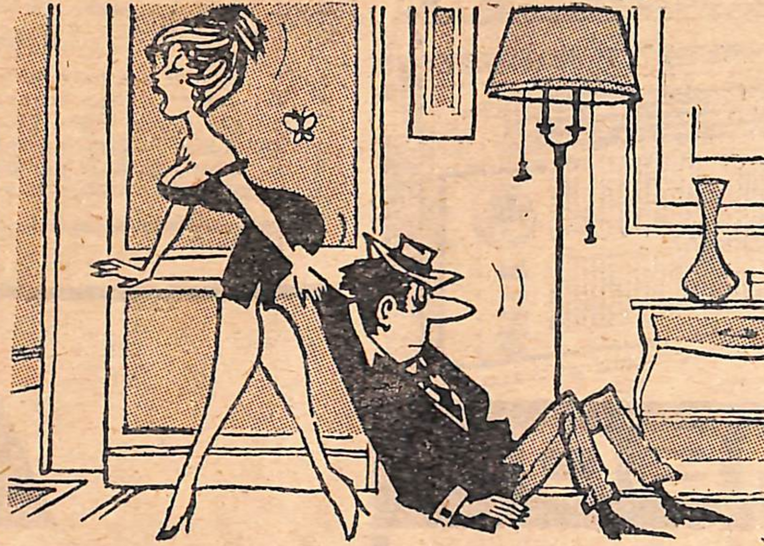
Kötü bir insan olmıyacaktım. Çalışıp muvaffak olacaktım; bütün muvaffak olmuş insanlar gibi!...

* * *

Benim hukukçuluğum, bir avukatın kâtibi olarak çalışmamla başlar. O avukatın yanında dört ay kâtip olarak çalışmamış olsaydım, günün birinde Ağır Ceza Mahkemesi üyesi Hâkim Safvet Bey de olamıyacaktım.

(Devamı var)

MİLLETLER GÜLÜYOR

— Evlenmek mi istiyorsun? O halde gel babama söyle!..

Kavga

İtalya'da bir kahvede, iki delikanlı politikadan bahsediyorlardı. Ama ikisinin de fikirleri bambaşkaydı. Katiyen anlaşamıyorlardı. Münakaşa ettiler, birbirlerini iğnelediler, küfrettiler, tehditler savurdular. Sonra iki genç yumruklarını sıktılar, aralarında sadece iki metre mesafe vardı. Birbirlerine yaklaştılar. İşte 80 santim, 60, 50, 20, 10 santim mesafe kaldı. Birbirlerine değiyorlar. Tamam burun buruna geldiler, vücutları artık temas ediyor. Ellerini kaldırdılar, yumrukları sıkılı, yüzleri sarı, hareket etmiyorlar.

Tam bu sırada biri bağırdı:

— Bizi ayıracak kimse yok mu?

Soyunmayan yıldız!

Hollywood'da bir sinema yıldızı hastalanmıştı. Doktora gitti:

— Soyunun! dedi doktor.

— Yapamam! dedi yıldız, sinema dışında kimsenin önünde soyunmayacağıma dair söz verdim. İmkânsız!

Adam kafasını kaşıdı, düşündü, taşındı:

— Öyleyse perdeleri kapatayım dedi, sonra arkamı dönerim.

— O zaman kabul ederim dedi yıldız.

Muayenehane karanlık olmuştu. Sadece güzel kadının çıkardığı ipek çamaşırların hışırtıları duyuluyordu.

— Elbiselerimi nereye koyayım?

Doktor hemen cevap verdi:

— Benimkilerin yanına!

* * *

Bahçıvan

Şehrin en şirin villâsında oturan karı-koca koskocaman bahçeyle uğraşacak bir bahçıvan arıyorlardı. Müracaat ettikleri büro onlara bir gün 2 adam yolladı. Biri iriyarı, uzun boylu, öteki, ufak ve sıskaydı.

Adam, şişmanı işe almak istiyor, kadın ise ille zayıfı olsun diye ter ter tepiniyordu.

Nihayet kadının istediği oldu. Ama kocası bu ısrarın sebebini merak etmişti, sordu:

— Bir kadının gözünden kaçmayan ufak tefek şeyler vardır! dedi karısı gülümsiyerek, şişmanın pantalonunun arkası, zayıfın ise dizleri yamalıydı!

— Ne olur ekdiğimiz sayısız erkeklerden biri burada şimdi bitiverse!..

— Daha sade bir önlük istiyorum.. Kocam için!

Müdafaa

Meşhur avukat, mahkemede müdafaa yapacaktı. Bunu duyan bütün şehir halkı salonu tıklım tıklım doldurmuştu. Ekseriyeti şık kadınlar teşkil ediyordu. Hepsi de aylarca onları meşgul eden skandalın içyüzünü öğrenmek için sabırsızlanıyorlardı.

Müdafaayı okuyan avukat bir ara durdu, en önemli ve en mahrem noktaya temas etmeden önce, gayet nazikâne:

— Bütün namuslu kadınların dışarı çıkmalarını rica edeceğim, dedi.

Hiç kimse kıpırdamadı. Bütün kadınlar, bu müthiş itirafı dinlemeyi, namuslarının lekelenmesine tercih etmişlerdi.

Avukat birkaç dakika bekledi. Sonra hâkim mübaşire döndü ve emretti:

— Namuslu kadınlar gitti, şimdi ötekileri dışarı çıkarın!...

Püro

Mac İntosh bütün misafirlerin İskoç olduğu bir topluluktaydı. Yemekten sonra, cebinden sigara kutusunu çıkardı, yanında oturan adama uzattı. Adam reddetti.

Sonra solunda oturan misafire buyrun dedi. O da reddetti.

O zaman Mac İntosh kutudan kocaman bir Havana pürosu çıkarıp dudaklarına sıkıştırdı, yaktı ve gözlerini büzerek bir nefes çekti, karşıda oturan Mac Donald dayanamadı:

— Mac, bana püro ikram etmiyecek misin?..

— Hayır dostum, senin sigara içtiğini biliyorum.

* * *

Büyük lâf

— «Size başkalarından bahsedenler geveze, kendilerinden söz açanlar tıraşçı, size sizden bahsedenler ise konuşmasını bilen insanlardır!» **Marcel Pagnol**

TRANSİSTORLU RADYOLARIN

ŞAHI...

7 W 3 çanta modeli - 4 dalgalı

THOMSON

...sayesinde memleketimizde yapılan bütün radyo yayınlarını NET ve GÜR sesle, en iyi şekilde dinliyebilirsiniz

RT 245 modeli - 3 dalgalı lüks ağaç mobilyalı

- Sesi son derece kuvvetlidir
- 8 transistorun vazifesini gören 7 transistorludur
- Fiatı uygundur

Genel Distribütörü:
BEKO TİCARET A. Ş.
Beyoğlu, İstiklâl Caddesi 349,
Tel. 49 35 00

(Yeni Ajans: 3299—157)

UCUZ KİTAP KAMPANYASI

Akbaba Yayınevi, kitap mevsimi sonu dolayısıyla bütün yayınlarında büyük fiat indirimi yapıyor...

Yusuf Ziya Ortaç'ın kitapları

Portreler: Beş lira * İsmet İnönü * Gün Doğmadan * Bir Rüzgâr Esti: Üçer lira.

Orhan Seyfi Orhon'un şiirleri :

Gönülden Sesler: Beş lira * Kervan: Üç lira.

Polis Romanları :

Polis ve aşk romanlarının fiatlarında % 50 indirim yapmaktadır. Beşer lira olan bu kitaplar, ikişer buçuk liradır.

Kör Şeytan * Gel Evlenelim * Vahşi Gelin * Şüphe * Gölgeli Yollar * Kara Dul * Milyoner Kızlar * Kanlı Eldiven.

Sipariş karşılığı pul kabul edilmez. Kitap bedellerinin posta, yahut banka havalesi olarak gönderilmesini rica ederiz.

(AK—160)

REKLÂMINIZI GAZETE VE DERGİLERLE DEĞERLENDİRİN!

BASIN İLÂN KURUMU

YURT İÇİ VE YURT DIŞI REKLÂMLARINIZ İÇİN HİZMETİNİZDEDİR

Genel Müdürlük :
Cağaloğlu, Türkocağı Caddesi No. 1
İstanbul
Telefon : 27 66 00 - 27 66 01
Telgraf adresi : BASINKURUMU

(Basın: 10778—159)

KONYA LEZZET LOKANTASI 1897

BÜTÜN ZİYAFETLERİNİZ İÇİN

KONYALI

EMRİNİZDE VE HİZMETİNİZDEDİR

unutmayınız

68 senelik tecrübesiyle

KONYALI

en âlâsını hazırlar

Tel.: 27 02 02 - 27 03 03 - 27 04 04

(AK—158)

Akbaba

Haftalık Siyasi Mizah Mecmuası

SAHİBİ :
Ergin Ortaç
Yazı işlerini fiilen idare eden:
Kadri Yurdatap
Dizildiği ve basıldığı yer:
Akbaba Matbaası
Sekreter: Selâmi M. Yurdatap
Abone bedeli: Yıllığı 50, Altı aylığı 25 lira. Yabancı memleketlere yıllığı 100, altı aylığı 50 lira. Uçak masrafı ayrıca alınır.

İDARE YERİ :
Divanyolu Klodfarer caddesi,
No. 8 - 10 Daire: 3. İstanbul
Telefon : 22 18 11
İLAN FİATI :
Kapak içi, santimi 20 lira,
iç sayfalar 30 liradır.

Bu gazete Basın ahlâk yasasına uymayı taahhüt etmiştir.
Fiatı : 100 kuruştur.

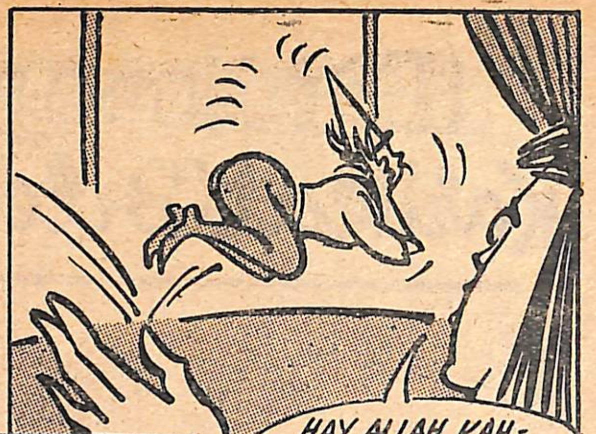
Güliver BİLGİÇLER ADASINDA 6

"GÜLİVER, KENDİSİNE UÇAN ADALILARIN DİLİNİ ÖĞRETMEK İÇİN GÖNDERİLEN ADAMLA DÖRT SAAT BİRLİKTE KALMIŞ, BİRÇOK KELİMELERİN KARŞILIĞI İLE KISA CÜMLELER KURMASINI ÖĞRENMİŞTİ..."

HAFIZAM MÜKEMMEL OLDUĞUNDAN, BİRKAÇ GÜN İÇİNDE LAPUTA'LILARLA (evet, onların dilinde uçanada'nın karşılığı LAPUTA idi) ANLAŞMAK HUSUSUNDA HİÇ GÜÇLÜK ÇEKMEYECEK BİR OLGUNLUĞA GELMİŞTİM...

DİKKATİMİ ÇEKEN HUSUS, BU ADAMLARIN ASTRONOMİ, MÜZİK VE MATEMATİKTEN BAŞKA HİÇBİR İLME ÖNEM VERMEMELERİ OLMUŞTU...

BANA KARŞI NAZİK DAVRANMAYI DA BİLHASSA İHMAL ETMİYORLARDI...

OLAN OLMUŞTU... ÇARESİZ GİYİNDİK VE KRALIN HUZURUNA TEKRAR KABUL EDİLMEK ŞEREFİNE ERDİK... KRALIN BÜTÜN SORULARINI CEVAPLANDIRDIM...

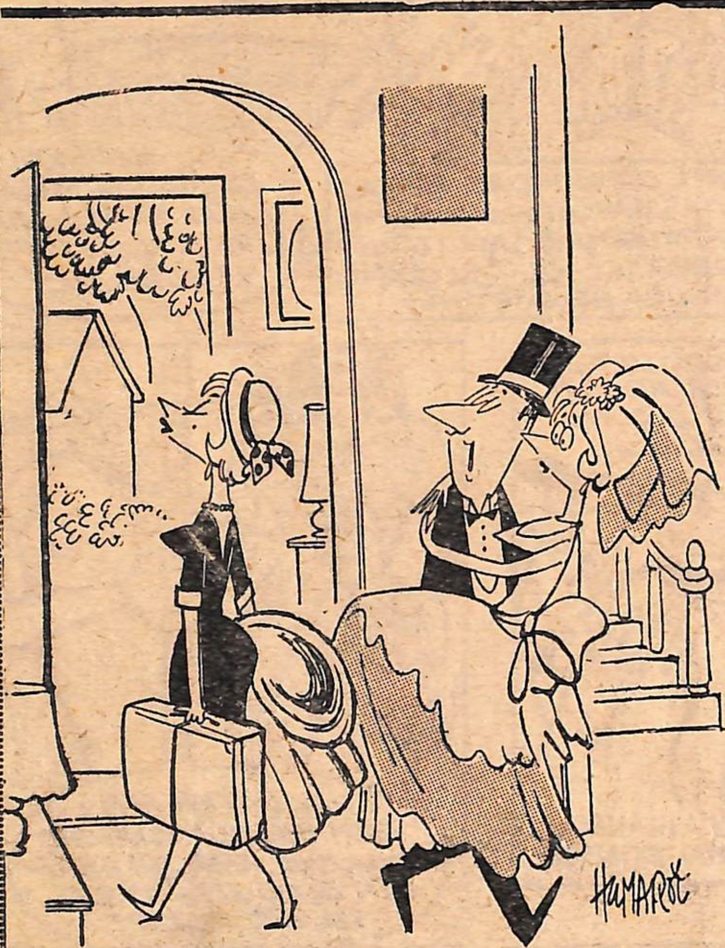

KRAL HAZRETLERİNİN NAZİK İZAHLARINA MÜNASİP CEVAPLAR VERİYORDUM... NİHAYET ÜLKENİN ÜZERİNE GELDİK. BİR KASABA HİZASINDA DURDUK... AŞAĞIYA ADADAN BİRÇOK SİCİM SARKITTILAR.

DEVAMI VAR

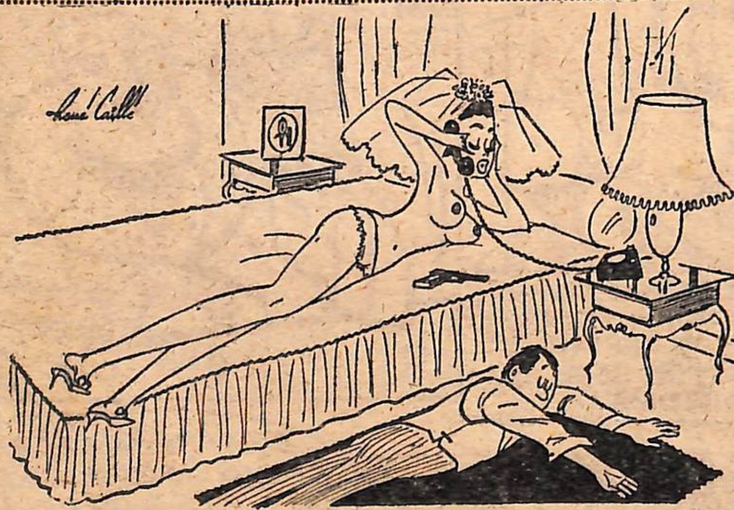
Dünya Karikatürleri

—BU MU ?. HİZMETÇİMİZ ŞEKERİM...

—OOOO, BURDA MISIN KOCACIĞIM ?.. DÜNYA NE KADAR KÜÇÜK DEĞİL Mİ ?

—EVET BAY KOMSER... NAMUSUMA TECAVÜZ ETMEK İSTEDİ !

—AKŞAM SERİNLİĞİ BİRDEN ÇÖKTÜ, BANA ŞAPKAMI VER !

YAZISIZ

Ziraat
Bankasındaki
tasarruflarınız
istikbalinizi
sağlıyacak
huzur
verecektir

T.C. ZİRAAT BANKASI

(Basın: 2905—161)

— Takip edilmiyoruz gibime geliyor!